

LUMINA PENTRU TOTI

Revistă ilustrată de enciclopedie și de pedagogie pentru luminarea poporului

DIRECTOR: ENIU D. BĂLTĒNU

Nu este mărire fără virtute; dar nu și viață fără lumină. Decî lumină înainte de tôte Națiunea cē mai mare este, cēea care are cele mai multe școle.

Șcôla este arma viitorului.

Familia și șcôla trebuie să lucreze împreună la educația copiilor.

Scopul principal al educației este formarea caracterelor energice și morale.

Educația 'și ajunge scopul prin ajutorul instrucțiunii

„ANUL NOU 1887”

Revista „LUMINA PENTRU TOȚI” poștește abonaților săi ca. anul nou 1887, ce va începe la 1 Ianuariu viitor, să le fie spre bine, să le dé cerbice tare ca să pôtă duce tôte necazurile și să nu cađă în drum. Mai do-rește abonaților săi gând bun ca să-și plătescă abona-mentul. La revedere, în anul 1887, căci pînă atunci nu ne vom mai vedé.

ALBUMUL VIETEI

Când întorc a mele gânduri,
în spre timpul ce s'a dus,
Simt în suflet miș de glasuri,
ce-mi șoptesc un dor nespus.

Când privitor las sboru-mi
peste timpul depărtat,
Simt topindu-mi se 'n pieptu-mi
Plumbul unui lung oftat!

Când deschid albumul vieții
și citesc în el ce am scris,
Ved că partea fericirii
a fost viața unui vis!

Însă ved prin file multe,
multe scrise cu amar
Câte suferinți în pieptu-mi
n'aũ vërsat al lor pahar!

Dar uitarea fiind partea
tuturora pe pământ,
Rîd de viață, plâng de lume,
plâng de tristul meu mormânt!

Al. Slănicénu.

Relele ce bântue astăzi Societatea Română

de A. M. Mihăilescu, (Urmare și fine. Veđi No. 5 pag. 203).

Să nu uităm că rolul femeii este mare, că é are de îndeplinit pe lângă sarcina de bună menageră, aceea de a forma bunī cetățeni, căci tocmai aci stă nodul vital al unei țeri.

Un prejudiciu foarte vătămător societății de astăzi și în special fetelor, cari n'au părinți cu o pozițiune socială, care să le permită a le da o instrucțiune mai înaltă, este acela, că îndată ce o fată a apucat să învețe două trei clase primare sau chiar secundare începe a fi dominată de o mândrie deșartă și exemplele de felul acesta sînt atît de isbitore, în cât am văđut fete cari reșesc a se presinta cu părinții lor în adunări. — Altele, — și acest lucru se manifestă la tóte clasele societății, emulațiunea provenind de la părinți, — doresc o pozițiune mai strălucită de cât aceea a părinților lor. Până acum acest prejudiciu amestice capul numai tinerilor, dar de cât-va timp a început a se infiltra și în creierii fetelor.

Tótă lumea vrea posturi și funcțiuni. Statul prin o falsă interpretare a libertății individuale nu a căutat să puie o barieră acestor ambițiuni, care ruinază țara. Se dice că acesta este pentru dînsul o mare putere, un privilegiu, un mijloc de administrare; dar nu e așa de loc. Pentru fie-care post ce dă, face un fericit și două-zeci de nemulțumiți. Nu e încunjiurat de cât de cerșetori, nu e servit de cât de lingușitori! Negreșit că sînt și câte-va excepții. E nevoit a crea posturi nu pentru funcțiuni ci pentru *persóne*, — Din această cauză de multe ori face alegeri puțin nemerite, cari-l descrediteză în ochii națiunii. Apoi numărul nemărginit al celor nemulțumiți și disgraciați, nu are altă speranță de cât a resturna ordinea în ființă spre a se puté arunca asupra pradei. Tóte aceste posturi sînt o ruină neconținută pentru budget. o piedică permanentă pentru treburi, o atracțiune pentru tóte ambițiunile. Fie-care dice: „*Va veni și rîndul meu!*“...

Cine mai mult de cât noi a simțit inconvenientul acestei vînațori ce se dă posturilor publice? Mulțimea solicitatorilor

merge crescând; profesiunile libere sînt părăsite; ómenii valiđi, cari ar puté să-și găsescă o existență onestă în comerț, industrie sau arte, preferă să ducă o viață miserabilă cerênd și așteptând să le vie rîndul a avé o funcțiune. S'a creat ast-fel un proletariat cum nu mai există nicăeri în asemenea grad și care devine din ce în ce mai periculos pentru liniștea și prosperarea publică. „*Dorința universală*, ȳice D. Montalembert, *de funcțiunii publice e cé mai cumplită bólă socială. Ea răspîndește în corpul națiunii dispozițiunii de venalitate și de umilință, ceea-ce nu esclude chiar la cei mai bine eăpătuiți, spiritul de facțiune și anarchie. Ea crează o mulțime de flămânđi capabili de tóte actele ne-oneste, spre a'și mulțami fómea, și gata la tóte lașitătțile, îndată ce s'au săturat. Un popor de solicitatori de funcțiunii, e cel din urmă popor. Nu e mărșăvie, la care nu s'ar supune.*“ (I)

Nu putem îndestul insista asupra acestor idei; rêul stigma-tisat cu atâta energie de cei mai iluștri publiciști, sapă neîn-cetat societatea nóstră; de aceea a-l face cunoscut este o datorie din cele mai mari. Dacă statul nu se îngrijește sau nu-l póte stărpi, particularii, fámiliile, pot mult, căci isvorul lui este în primii ani ai copilăriei. Singurul léc este de a-i face să prefere productul muncii în locul salariului unei funcțiunii. Eată condițiunea, calea maiestósă a ordinii

Negreșit că nu voim a răpi dreptul ce-l are orî-ce om de a se ridica cât de mult pe treptele societății, dar se știe că ridi-carea presintă multe dificultăți și cu aceste cuvinte voim a preveni decepțiunea. Lupta zadarnică, ce mulți încercă; căci. orî ce s'ar ȳice toți aceia cari s'au ridicat, după espresia cu-noscută, *de la Opincă până la Vlădică*, sau au fost favorisați de sórtă, sau datoresc pozițiunea lor cine știe căror mijlóce mes-chine sau lingușiri degradátore. Puține casurî ne presintă istoria omenirii, în cari să putem cita ómeni mari, bărbați iluștri, geni extraordinare, născuți în condițiunile cele mai modeste, și ajunși în acéstă pozițiune numai prin meritele lor, Și mai în tóte casurile, acestea sînt resorturile, cari împing pe părinți a dori pentru fii lor o pozițiune strălucită în lume.

(I), E grósnic, dar e adevêrat! (Redacția.)

Noi nu-î învinovătim, nici nu-î putem opri de a dori acésta, mai cu sémă, când copii lor manifestă niște speranțe mari pentru viitor, fiind dotați de calități extra-ordinare, cari să le pótă fi de ajutor scopului lor. Dar aceste escepțiuni nu trebuie să fie un motiv pentru un părinte ca să doréscă pentru ficia saũ fiul sėũ, o pozițiune strălucită ; căci, ađi speranță, mâine speranță, copilul saũ fata spre a ajunge mai curėnd la ținta dorită este forțat a cădé în ispite, cari conduc pe unul a întrebuița mijlócce miserabile, pe alta la desonóre. Iată dar de aci douė victime ale unei educațiuni greșite, cari nu mai pot fi redade societății.

Fetele mai cu sémă trebuiesc ferite de acest prejudiciũ. Nimic nu e mai vătămător unei fete de cât a fi deprinsă cu frivolități, cu lucruri de nimic, sub cuvėnt de a deveni aptă pentru o pozițiune strălucită în lume, ca și când ar fi de ajuns o dosă de inteligență óre-care saũ cochetăriele spre a dobėndi aceea ce dorește. Nu cu cochetăria și resfățarea se forméză viitorul unei fete, ci cu insuflarea de sentimente morale, de instrucțiunii solide. Să luăm un exemplu :

O familie, care n'are venit, de cât să-și procure existența într'un mod onest, dar fórte cumpėtat, are o fată. Acéstă fată din copilărie manifestănd dorința pentru litere, — căci în genere sexul frumos este afectat către litere și arțile frumoșe, voește cu orı ce preț să studieze ca să devie póte chiar filologă. N'ar fi o imprudență din partea părinților de a o lăsa în voia ei ? Cu ce mijlócce ar puté ei saũ é să întâmpine cheltueele și dificultățile unui ast-fel de studiũ ? Și acéstă ființă fragedă, acéstă natură delicată, nu s'ar consuma întocmai ca o luminare, care nu este destul de mare pentru a lumina până la ăiuă ? . .

D-nu I P. Eliade, într'un articol publicat în *Școala Română*, desemnézá societatea sub forma și figura unei piramide.

„Binele social, ăice D-sa, reclamă o înfinitate de clase ; fie-care „dintr'ėnsele, ocupănd un număr mă mare sau mu mic de membri „trebuie să coopereze într'un mod armonios la formarea piramidei sociale. Regiunile superioare, cari merg restrăngėndu-se până la vârf, „sint rezervate ómenilor de distincțiune și demnitarilor țerei ; basa „ĩnsă și regiunile inferioare sint împărțite între cele-l-alte clase, cari „de și altmintrelea fórte stimabile, ĩnsă nu mă puțin se socotesc in-

„feriore aceloră ce le-au precedat. Nesocotința părinților dar, împin-
 „gând pe copil lor către treptele superioare ale piramidei, slăbește
 „regiunile superioare ale piramidei în paguba edificiului social. Ast-
 „fel, pe de o parte se mărește pe fie-care și numărul postulanților
 „parveniți, cari nu se sfiesc a aspira la cele mai înalte direcătorii
 „și demnități, iar pe de alta se micșorează în aceeași proporțiune
 „bunii și laborioșii cetățeni, industriași, comercianți și agricultori
 „etc., basa piramidei, cari nu mai pot suporta fără mare greutate,
 „edificiul social clădit asupra-le. Armonia claselor fiind dar distrusă,
 „urmездă neapărat a se provoca murmure, ure, lupte și în fine des-
 „ordine, cari nu pot contribui de cât la căderea și slăbirea națiunii.“

Aceste considerațiuni sînt provenite dintr'un spirit atît de profund și analiza lor atît de adevărată, în cât credem nefolositor a mai face explicații.

Este un principiu întemeiat pe ereditate, că părinții în general transmit fiilor lor calitățile fizice, intelectuale și morale; și că un copil, fie băiat sau fată, în tot-d'a-una are mai multă predispozițiune spre meseria sau cariera părinților săi, fiind-că meseria influențează asupra organelor fizice foarte mult și se poate dice fără erore, că fisicul unui om pe lângă că este format din aceleși substanțe ca la cele-lalte ființe vietuitoare, asemenea lui, mai are o compoziție provenite din meseria sau aplicarea lui. S. e. Un filosof are în tot-d'a-una creierii mai dezvoltată de cât alți oameni, un gimnastic-mușchii, un artist-laringele sau cordele vocale și plămâni. Copii acestora la rîndul lor vor avea aceste organe mai dezvoltate; prin urmare se vor naște cu predispoziții la meseria părintelui lor, cari se vor mări cu cât copii vor vedea ace meserie practicându-se mai des. Acesta este foarte natural, de ore-ce copilul unui economist, s. e. nu aude în toate dîilele de cât cestiuni de bani și prin urmare n'ar putea fi apt pentru litere mai mult de cât pentru meseria părinților. De asemenea copilul unui tîmplar sau ferar s. e. n'ar putea prezenta tocmai multă perspectivă de a deveni musicant, când el e deprins a auzi în fie-care și numai sgomotul ciocanului și al ferestrului. Din contra copilul, care îmbrățișază cariera părintelui său, are în tot-d'o-una mai multă înclinare către dînsa.

Educațiunea trebuie să ție compt de toate aceste predispoziții și împrejurări, să le dea o direcție, o dezvoltare care să tindă spre perfecțiune, spre progres, căci adevăratul ei rol nu e de a schimba predispozițiile naturale, ci de a le dezvolta.

Societatea scăpând de acest prejudiciu vătămător se constituiește pe adevăratele ei baze, cari-i vor garanta solidaritatea pentru viitor ; căci tinerii cari doresc a eși din cercul carierei lor părintești îmbătrânesc aprópe până să ajungă la ținta dorințelor lor și mulți dintr'înși, obosiți de o luptă continuă nu mai doresc căsătoria neavând un rost. Iată unde stă adevărata cheiă. care deslégă problema creșterii populațiunii.

Pe de altă parte fetele, fiind deprinse într'o înțeleptă și nobilă economie, care să nu semene nici cu avariția, nici cu risipa ruinătoare, vor fi o garanție pentru viitórele lor familii și nu se va mai dice ca până acum, că *bărbatul produce și femeia consumă* căci o adevărată femeie harnică și economă póte produce tot atât cât și soțul său, când căsătoria e provocată nu din scopul de a avé de la cine să cêră pentru a-și satisface toate gusturile sau de a scăpa de o povară, cum cred mulți părinți căsătorindu-și fetele ; ci dintr'un motiv de a deveni folositoare sieși și familiei sale, cum și societății întregi împlinindu-și ast-fel rolul ce i-a destinat creatorul, când a dat'o de tovarășă omului. Numai atunci căsătoria nu va mai fi un trafic rușinos, în care aceea ce va avé zestre mai multă va fi preferată ; ast-fel cum stăm astă-đi nu trebuie să ne mirăm, dacă bărbații fug de căsătorii ca de ciumă, nici să-i învinovățim, dacă nu caută într'o fată o garanție morală, ci materială ; căci el, sërmanul, nu face alt-ceva decât se asigură de timpuriu spre a avea cu ce să întimpine cheltuielile unui viitor *fertil în consumători dar... steril în producători*.

Orî-ce s'ar dice pentru o cultură înaltă a femeii, orî-ce argumente solide s'ar aduce pentru a sprijini părerile celor ce susțin cum că trebuie să-i se lase totă libertatea instrucțiunii pe o scară cât se póte de întinsă, nu sîntem pentru aceste părerî ; căci temperamentul mai mult nervos, natura ei delicată și puterea imaginațiunii în unire cu o ocupațiune care să o facă a l u cra numai cu spiritul, contribuesc fórté mult a o face să-și

părdă acé vioiciune și acé cúlóre trandafirie a feței, o îmbătrânește de timpuriu și o aduce la marginea mormântului, tocmai atunci când prin puterea sa ar trebui să fie un ajutor puternic al bărbatului. Ș'apoi copilașii, acei îngeri, cari cu un suris al lor alungă orî-ce încrețitură după fruntea ei, pe ale cui mâni vor căde ei? Ce vor deveni, dacă vor fi lipsiți de -ngrijirile tinere și dragostose de cari este capabilă numai o mamă?! Ce sôrtă vor avé acele mici creaturi, sânge din sângele ei, carne din carnea ei, dacă mama lor, în loc de a sta lângă dânsii și a-i priveghia de aprópe, va fi silită de ocupațiunile sale să-i încredințeze pe mâinele altora?

Iată o problemă !a care toți adévăratiți Români ar trebui să cugete matur și serios, fiind-că de la deslegarea ei atárnă sôrta României întregi:

Facă geniul bun, care ne conduce, ca, într'o ți, să privim în femeia pe regenerătórea României! . . .

Terminăm prin acéstă observațiune.

„Femeia instruită dar needucată, este ca un diamant în comparațiune cu sórele: pôte lumina, dar nici o dată nu ne încâldește.“

FINIT,

ROMANISME

adică expresii, vorbe suu ȕiceri proprii poporului român.

I-a aprins pae pe cap.

I-a sărit țandăra.

I-aú venit pandaliele.

I-aú venit berbecii.

I-aú venit dracii de la moșie.

Ce nu ți-ar trăsni prin cap.

Parcă'Y făcut Marțea pe gratie.

Lună notă să nu ne strice nouă.

A tăia în grindă.

A scrie pe luminare.

Tronc Marico.

Tranca fiéna, mere acre.

Na-ți-o frântă, că ți-am dres'o

Nu i-a fost a-bună. [curea.

Parcă mânâncă numai Vinerea și Mer-

Săracule și-ai bé tutun.

Maí știi de unde sare iepurile?

Tot badé Radu,

După mórte și cal de ginere.

Cum e tureul și pistolul.

Cum e sacul și peticul.
 Cum e sfintul și tămăia:
 De departe calul își bate, iar de apró-
 pe ochii își scóte.
 Ger de crapă lemnile și pietrile.
 Umblă cu gura după vânt.
 Latră ca câinele la lună.
 Trăiește ca câinele în puț.
 Spală ni verzi, ni uscate.
 I-a pus pingéua.
 L'a căptușit bine.
 Martie nu lipsește din post.
 Bate apa în puiă.
 I s'a închis cărările.
 Merge drept ca némțu.
 Spune drept ca funia 'n sac.
 Parcă stă pe mărăcină.
 Parcă stă în apă.
 Face la cuie.
 Să ne vedem sănătoși, în târg la moși.
 Să te veđ când mi-o crește păr în palmă.
 La vara cailor.
 I-a mers fulgii.
 I-a mers peticile.
 S'a dus vestea ca de popa tuns.
 Ii jócă coliva în piept.
 Ii sună potcóvele saú dógele.
 E priceput ca o gască.
 Are creierii de gască.
 L'a dat prin tãrbăcélă.
 L'a dat prin tină.
 A dat de potcă.
 L'a prins cu mâna în sac.
 L'a apucat de la ușă.
 A luat pe nuștiu în brațe.
 Slove negre pe hârtie albă.
 A-l scóte din pepeni.

A dat sfórá în țară.
 S'a dus cu nepusa în traistă.
 Tot nașiul are nași.
 A se pune luntre și punte.
 A-l face cu foc și cu oțet.
 A-l face de două parale.
 A-l face ca p'o albie de porc.
 A-i lua apa de la móră.
 A trecut ca câinele prin apă.
 Făcut din topor.
 Vinde cu ardeii.
 Nu-ı dá mâna să stea
 Nu-l ține curelile.
 Nu-i taie costura.
 Taie căinilor frunđă.
 A auđit'o cât un bold, și a făcut'o d'un
 I-era agată (?) (cot.
 A fi jódiasii.
 Ai brođit'o ca țiganul Mercuria la stină
 Te-ai supérat, ea văcarul pe sat,
 EY ! veđi d'ăia n'are ursul códă.
 A brođit'o ca nuca în perete.
 A-l lovi în cėfă c'un bulgăre de éscă.
 Ca fuiorul popii.
 N'are scaun la vorbă.
 L-a părilit.
 Ii taie capul.
 I priceput.
 Ii este larg pe dinainte.
 L'a apucat la strămt.
 Arată-ți spatele.
 Ii cunoște după umblet.
 A-i pune cruce.
 A-i cóce turta.
 A-i purta sãmbetile.
 A veni la spartul tãrgului.
 A-i muri sócra.

Are, câți iepuri la biserică.
 Îi umblă móra.
 S'ar rupe să fie de cărpă,
 A plecat cu códa între vine.
 Umblă cu capul între urechi,
 Umblă cu ochii închiși.
 N'are nas.
 I miróse, d'aia nu vine.
 Caută țină de ierți.

Tótă țină, bună țină.
 I-e drag ca sarea în ochi.
 L'ar băga de pír în sên.
 Așteptă să-î vină căsturile de la moșie.
 Îi plină de întuneric.
 Ș'a tocit tălpile.
 A făcut cărare bătută.
 Nici dracul nu-l știe.
 Nu e în știrea lui Dumăneđu.

Culelese din gura poporului de
D. Ștefănescu (Grindu).

ATENEUL ROMAN

Este cunoscută înaintea tuturor cărturarilor din țară *Societatea Ateneului*; de aceea noi, când începem a ne ocupa de aci încolo într'un mod permanent de toate mișcările cari se întëmplă în sînul acestei societăți, nu-i vom face și istoricul... Are îndărătul ei doă-deci de ani, și ori cât de încet străbate la noi lumina, și ori cât de greu se îndeletnicesc la noi ómenii cu lucruri de aceste, despre Ateneu putem dice, că a respândit multă lumină, că continuă cu un avênt mai puternic de cât până acum propagarea *frumosului*, *bunului* și a *adevărului*, și că astă-đi atât Ateneul din București, cât și filialele din alte părți ale țerii numără în sînu-i tot (?) ce are mai inteligent societatea noastră. .

Este deasemenea cunoscut în țară și aceea, că peste un an vom avé un nou palat pentru Ateneu, a cărui basă s'a și pus deja în luna trecută, și așa numai în anul acesta se vor mai ține conferințe în localul de acum... La anul, va fi mai splendid totul și să sperăm că atât numărul membrilor cât și al auditorilor va spori și așa Ateneul va deveni unul din cele mai puternice focare ale culturii și ale respândirii științelor.

Nu vom insista însă nici asupra cestiunii că ce rol a jucat și are să jöce Ateneul, nici asupra efectelor ce a produs și va produce, căci ori și ce om lesne va puté judeca asupra acestor

lucruri, ne vom ocupa numai întru cât ne lasă puterile și timpul de conferințele ce s'au ținut și se vor ține în acest an la Ateneu.

Prima conferință s'a ținut Duminică, la 23 Noembrie, când, după pronunțarea discursului de deschidere de către d-l vice președinte C. Esarcu, d-l V. A. Urechia a vorbit despre o interesantă descoperire istorică: despre mormântul familiei lui Miron Costin, vestitul cronicar al Moldovei... Acest mormânt s'a descoperit de către d-l conferențiar în vara trecută, la biserica de la Brănișteni... D-l V. A. Urechie a încheiat conferința exprimându-și dorința de a se ridica la Roman un monument, fie chiar cât de modest, vestitului cronicar, care a jucat și jocă un rol atât de important în istoria Moldovei, și care întraga sa viață și avere și-a sacrificat-o patriei sale.

Reforma învățământului a fost subiectul conferinței d-lui Take Ionescu, ținută la 30 Noembrie, înaintea unui public foarte numeros, și întreruptă adese ori de aplausele auditorilor.

Despre modul de expunere al subiectului, nu avem mult de observat: d-l Take Ionescu este un bun orator și tot atât de bun conferențiar... Voce sonoră, vorbele despicate și propozițiuni bine așezate.

Cât despre conținutul conferinței, de și acela nu a fost tocmai un studiu profund, o expunere de motive sistematică, conferențiarul cu o ușurință oreșcare trece peste toate acele împrejurări grele și peste dificultățile ce întimpină școala noastră, și care lucruri cer o *reformă generală*, de și d-l conferențiar nu este atât de inițiat în lucrurile scolastice, cum poate să fie un profesor, totuși a arătat multe răni, ce trebuiesc vindecate, multe dificultăți și scăderi, cari până ce nu se vor înlătura, școala noastră va suferi mult, nu-și va pute deslega problema ce trebuie să deslege: a ridica acest popor la gradul de civilizațiune la care stau cele-l-alte popore culte,—va șchiopăta numai, și nu ne este permis să stăm pe loc nici o clipă, viața și așa este pré scurtă, și s'a perdut zadarnic ace vreme în care nu am făcut nici un progres. Și ca acest progres să fie conform cerințelor moderne, vieții și împrejurărilor de acum, avem necesitate mai naince de

tôte să *reformăm învățământul*, singurul mijloc care ne pôte ridica, care ne pôte duce la limanul dorit.

Următorele lucruri ni le spune d-l Ionescu lucruri, cari de altfel nouë ne sînt cunoscute mai deamîndul, căci noi luptăm, trăim așa dîcînd cu ele, și dacã le înșirăm aci, facem acêsta numai pentru aceea, ca să avem un martor mai mult, că cele ce se spun mai în fie-care No. al acesteî reviste, sînt lucruri împãrtășite și de ómeni, care trãesc depãrticel de cercul școleî, și așa nu sîntem nici de cãt pesimiști ori pedanți, cãnd dãm loc plãngerilor, cãnd arêtãm cele, care suferè învêțãmîntul, și cãnd dîcem și noi cu d-l conferențiar: *reformã, viiã împãrãția ta!*

Cã localurile școlelor în cele mai multe pãrți sînt rele, anti-higienice, cã administrațiunea este și mai próstã, cã corpul didactic este reu îngrijit, este expus miserieî,—cã însuși învêțãmîntul suferè de o mulțime de scãderi, iatã pe scurt cele spuse de cãtre d-l Ionescu.

Mai ales a atras multe aplause asupra-șî, cãnd a atacat cu vehemență scãderile, care se observã la predarea diferitelor studii: la studiul religios se predau o mulțime de lucruri care nici de cãt nu-i luminèzã pe copii, ci mai reu îi zãpãcesc, lucruri care sînt în controversã cu progresul modern, una se dîce sub óra de religie și tot acelaș lucru se desminte în orele de științele naturale, cã numai moralã nu se face sub acele ore; fisica și chimia se fac fãr de laboratoriu, ori unde este laboratoriu, acolo nu merg mașinele, istoria nu este altceva de cãt un catalog cu nume proprii și ani de resbele, filosofia istorieî numai excepțional se predã; mai ales se pune puțin pond pe igienã, se perde timpul cu alte lucruri... Noțiuni de agriculturã, economie politicã, lucruri ce ne ajutã mult în viața practicã, nu se predau, școla ruralã nu-șî îndeplinește mai ales acêstã datorie... Aceste sînt lucrurile constatate de cãtre d-l conferențiar...

Mai mult s'a ocupat combãtînd limba latinã și elenã din școlele secundare, pentru cã așa dîce, se perde timpul de gèba cu astea, în loc de limbe mórte mai bine ar fi să ne ocupãm cu limbile moderne... Este o apucãturã numai acel argument, cã limba elenã și latinã trebuiesc învêțate în interesul clasicismuluî; și fãr de acestea putem propaga cultura clasicã...

Impărtășim intru toate aceste idei...

Una avem numai de observat: d-l Take Ionescu în conferința sa a expus motivele pentru care cere reforma cam în așa chip, ca și când neștiința orî ré voința corpului didactic ar fi cauza pentru care sîntem atât de slabi pe acest teren și pentru care se cere reforma... D-sa este juriconsult, este prin urmare om, care va fi știind că mai ales legile sînt izvorul relelor și că tot legile, în cazul present și o *programă sănătosoă*, pot să îndrepteze treburile și mai ales ne am așteptat, ca din acest punct de vedere să cêră reforma, să arate scăderile acolo de unde vin, în neaplicarea legilor și a feluritelor regulamente care zăpăcesc numai mergerea învățămîntului,—și cel puțin în principiile generale să ne fi arêtat cum trebuie să se facă în viitor reforma, iar nu să dé a înțelege că profesorii sînt cauzele tuturor relelor.

Cât despre cele ce a đis despre educațiunea fetelor, adică ca educațiunea fetelor să fie egală cu a băieților, ca acelora să li se împărtășescă tot atâtea cunoștințe, nu đicem că n'ar fi bine, întrebarea este numai dacă ocupându-se femeile atîta cu științele, nu va suferi scădere alte părți ale chemării lor?!... Eū cred că la educațiunea femeilor să se ia mai mult în vedere cultura inimii, de cât să căutăm a le introduce și pe ele în toate misterele științelor... Alta este chemarea femeii și alta a bărbatului și tocmai pentru asta nici creșterea lor nu pôte fi una și aceeași..

Joi la 4/16 Decembre a ținut conferența despre Reforma învățămîntului primar d-l C. C. Dobrescu.

D-l conferențiar înainte de a intra în subiectul conferinței, prin câte-va episoade, face istoricul școlei naționale, arătă cum nemuritorul *G. Lazăr* în Muntenia și *G. Asachi*, în Moldova, înființeză ântăia școlă romănescă, cum din aceste s'au născut școlile naționale de ađi, cum întreg învățămîntul primar de ađi are să mulțumescă existența orî gradul de dezvoltare, unde se află astă-đi, acestor doi mari daseăli.

Se declară apoi de partida celor cari cer reforma, dar înainte de a cere acéstă reformă, întrebă cari sînt cauzele pentru cari sînt atâtea scăderi în învățămîntul nostru: care sînt cauzele pentru

carî noi nu progresăm, așa precum ar trebui să progresăm? . . .

Cei carî cer acum reforma învățământului, ȃic de personalul didactic, cum asta a ȃis'o și D-l Tache Ionescu; d-l conferențiar nu este de acéstă părere, nu pentru că face parte din acest personal, căruî se însémnă atâtea greșeli, ei, pentru că și cel mai simplu cugetător știe că *în tara noastră tóte relele provin din neaplicarea legilor*, orî din réua aplicare, de multe orî din neștiință, dar mai adeseori cu voie !

Cei carî cer și vor acum să reformeze intregul învățământ (și aci pricepe mișcarea în a cărei frunte stă d-l Sturza, actualul ministru al șcólelor), vor asta, pentru-că ei ȃic, legea de pân'acum a instrucțiunii publice s'a făcut atunci, când s'a făcut în pripă, de aici atâtea scăderi în ea; s'a făcut făr de cuvenita meditație, și de atunci s'a mai shimbat și lumea, s'aũ mai schimbat și cerințele, de aici lacunele ce le observăm în învățământ... D-nul Dobrescu, cu date positive, arată că legea actuală a instrucțiunii publice nu s'a făcut nici în pripă nici făr de cuvenita meditație, și că scăderile și lacunele ce le observăm provin de acolo, că legea orî că nu s'a înțeles, că pré puținî sînt pătrunși de sfințenia ei, orî că și acolo unde ar fi bună-voința nu sînt mijlóce pentru a face așa, după cum se cere; orî că câți ministrii aũ trecut pe la afacerea șcólelor, toți aũ vroit să facă câte ceva, și în loc de a face bine, aũ încurcat, aũ zăpăcit ce a făcut bine unul, a stricat altul, numai réul a rēmas . . . Arată cum mulți dintre ministrii șcólelor vor absolută omnipotență, cum adeseori factorii învățământului, lucrului ce are mai scump poporul, sînt instrumente numai în mâinile prefectilor și a altor domni de la putere, arată grēutățile cu carî trebuie să se lupte factorii învățământului și cum din acéstă luptă mai ales învățământul suferă . . . Spune cum guvernul actual a întreprins o adevărată góna contra tot ce este rezultatul inițiativelor private, probă : *societatea pentru învățătura poporului Român*, la al cărei apel, făcut de către niște adevărați patrioți, acum sînt 20 de anî, a răspuns aprópe tóte județele din țară, iar sub guvernul actual a ajuns aprópe la cé mai simplă expresie; s'aũ desființat tóte șcólele normale înființate de acéstă societate. In anul trecut era să i se dea ultima lovitură desființând și șcóla nor-

mală a societății din București, care a scăpat tefără numai grație intervenirii a cător-va deputați . . . Arată rezultatele ce provin din desele permutări, din lipsa a unui serios și conștient control, care la noi se face mai numai atunci, când e vorba de a permuta orî destitui (din interes politic mai ales) și spune că nu așa se îmbunătățește învățămîntul. Dacă s'a observat vre-o scădere în lege, se se modifice acé parte; dacă se fac abuzuri, să se taie numai rēul, dar să vii și să voești a face o reformă generală, să lepeți o așa lege care numai pentru acea este ré, fiind-că nu a aplicat'o nimeni, așa precum ar fi trebuit să o aplici, și se vii cu un așa proiect (alusiune la proiectul d-lui Sturza), care este străin și de firea noastră și este în controversă și cu împrejurările în care ne găsim, asta după părerea d-lui conferențiar este nu numai o adevărată ușurință, dar și un fapt demn de o judecată aspră . . .

Combate apoi tóte acele puncte a le noului proiect de lege care nu-i se par de bune și dintre care pe mai multe d-l Dobrescu nici că le ar face nici o lege, căci n'a un înțeles practic și nici un sens pedagogic.

D-l conferențiar arată defectele noului proiect, unde este vorba despre desființarea sistemului de concursuri la ocuparea diferitelor catedre, împrejurare grație carei va arunca pe fiitorii profesori într'o slugărnice față de guvern care va putea de aci încolo și mai mult influința asupra sôrteii lor, a-i învărti mai bine după degete!...

A combătut mai departe programul *școlei normale de institutori*, înființată acum de curēnd, program în privința cărei citisem că în zilele aceste un d. senator a și făcut deja o interpelare, și despre care și on. d. Eniū Băltēnu promite a se ocupa într'un număr al acestei reviste... Așa precum l'a combătut d-l Dobrescu, și precum ni l'a arătat tipărit, îți vine să creți, dar să nu vorbesc mai departe, îți faci fôrte tristă ideie despre aceia cari sînt puși în capul învățămîntului la noi în țară... În programa din cestiune este pusă *explicarea serviciului divin*, pentru limba germană 16 ore și pentru cé Română numai șese și să nu fii sceptic, când e vorba de progresul școlilor noastre?!...

După acestea d-l Dobrescu în principii generale arată cum

trebuie să se facă la noi *reforma învățământului primar*, căci numai despre acesta a vorbit... Fiind-că sper să pot împărtăși întregul cuprins, aci nu voi a mă ocupa cu expunerea în schițe a acelor vorbe pe care d-l conferențiar le a spus într'un sistem órecare.

Și cel mai mare merit al d-lui conferențiar este acest lucru : a combătut punct cu punct noul proiect și tot-de-odată a arătat și opiniunile d-sale, cari au fost împărtășite ori nu de către numeroșii audidori nu spun, spun numai atât că între audidori am văzut mulți dascăli, și că conferențiarul a fost des intrerupt de aplausele auditorilor.

Duminică, la 7/19 Dec., ilustrul profesor Dl. N. Ionezcu, a ținut o conferință despre *Imperiul Româno Bulgar*.

Fiind-că subiectul acestei conferințe se va mai continua în una din Duminicile viitoare, nici eu nu mă voi ocupa cu a resuma cele ce am aușit, voi face-o asta mai târziu, după ce voi fi aușit și urmarea. Despre modul cum cruditul bărbat a tratat cestiunea, spun numai atât că rare ori se aude un așa conferențiar în Ateneu!

Numele conferențiarului, împrejurarea că publicul a fost numeros și ales, că aplausele erau practice—mă scutesc de a mai adăoga ceva.

Joș séra, la 11/23 Decembrie D-l C. C. Dobrescu a ținut a doua conferință despre *reforma învățământului*, și anume. acum a vorbit despre *Reforma învățământului secundar*.

Avem promisiunea, că D-l Dobrescu va publica această conferință, atunci ne vom ocupa de é.

Bucureșci 1/18 Decembrie.

Ion Russu

PESIMISTUL

O lume, ce atragi omul cu falsele-ți plăceri,
 Intrégă ești un vierme, un germen de dureri !
 Amar, cine te-ascultă ! Plăcerea-ți cé mai vie
 Nu este 'n sine alta de cât o nebulie,
 O tristă amăgire, un vis de-al tinereței,

Ce pierde și se șterge ca roua dimineții.
Te naști, crești, înveți carte, silești să faci avere,
C'ast-fel să ai în urmă mai multă neplăcere.
Când omul vine în lume, când vede 'ntâi lumina,
Durerea, suferința în contră-î își dau mâna.
Și când pe porța vieții intrată, un minut,
Un pas fatal, gigante spre mărte a făcut.
S'aude des prin lume o vorbă răpitoare,
Dar care nu-i nimica ca orî-ce de sub sôre ;
Acêsta-î fericirea ; cuvânt măreț și sfânt,
O poți găsi orî-unde, dar, numai ca cuvânt.
Ferice este omul numai 'n copilărie,
Când și é nu-i lovită de vijelie,
Dar rară e aceea, e rară pe pământ,
Și-adesea veți copilul viața-'și blestemând.
Ades veți orfelinul ce ăce în noroiu
Tinđend cu frică mâna la nobilul greoiu,
Ce trece în nepăsare, cu haine de mătasă
Pe lâng'acel ce n'are părinți, pâine și casă,
Ți-arunci apoi privirea la sêrbăda junime,
O veți purtând pe frunte a sa corupțiune,
O veți purtând disprețul către ce-î sfînt și drept,
Călcând fără rușine onôre și respect.
Barbați mânjiți de vițiu și 'n neactivitate,
Ca și femeî ce 'nótă în lux și voluptate.
Orî unde-i numai lustru ; ast-fel este lumea,
Așa a fost din timpuri, așa e omenirea,
In tocmai ca pe o créngă un măr plăcut, frumos
Ce are însă 'năuntru tot mîedul viermênos.
Privești anticitatea ? veți fala, tiranie
Sub care geme, plânge o clasă în sclavie
Și sub o manta d'aur, civilizațiunea,
Găsești în orî-ce clasă domnind corupțiunea.
Privești evul de mijloc ? un haos, o himeră !
El pörtă arme, zale și coif și vizieră
Și veșnic tot se luptă, o lume de mișei.
Acei ce se dic nobili și buni, sunt cei mai rei !

Privești modernitatea ? nimica, o spoielă,
 Ce-a fost rău altă-dată e scos ađi la ivelă.
 Veđi regi ce prin trădare, prin bani și tiranie,
 Vor cu orî-ce preț să-și facă o 'ntinsă monarchie,
 Ađi par'că na le-ajunge acest întreg pămênt,
 Și mânî, de-ajuns le este un mic loc de mormênt.
 Poeti ce-alergă după o glorie deșertă,
 Artiști să-și 'mblândescă a lor fatală sórtă,
 Și ómeni de tot soiul, și medicî, advocați,
 Cu toții împreună, cu plebea mestecați.
 O lume, ești o fiară tirană-amăgitóre,
 Ce promiți la orî-cine să'l faci puternic, mare,
 Il atragi în a ta cursă, îl sui pe un pedestal,
 Il faci ca să privescă isvóre de cristal,
 Munți mari cu mine d'aur, și pietre nestimate,
 I-arăți moși, castele, averi nemăsurate,
 Grădinî încântátóre, cu mândre florî de Maiu,
 Făcêndu'l să se credă că este domn în raiu,
 Dar pedestalul are picîóre efemere ;
 Dispar 'ndată tóte aceste mari himere,
 Când tu le-atingî cu mâna ; el cade la pămênt,
 Și pier aceste lucruri, cum pier noriî de vênt,
 Iar cel ce sta acolo măreț și îngâmfat,
 Cum s'a suit de iute, mai repede a picat.
 Orî unde-î decadență : și 'n fisic și 'n moral,
 Pe-acest pămênt de humă, pierdut, material ;
 In nici un loc nu-î bine, nimica nu-e bun,
 Amar cei ce speranța aici în lume 'și pun,
 Căci lumea-î trecétóre, pămêntul e fragil,
 Iar omul se preface în calcar și argil.

Bucureci, 1886 Noembrie.

C. Calmuschi (Mane).

Cu ocazia anului nou, publicăm următorul pluguşor, cules din gura poporului, în Moldova, de D-l Chr. Reverénu.

PLUGUŞORUL

Aho! aho! séra lui sf. Vasile
a înserat,

Iar noi pe la aceste case de
boeri am înoptat,

Ce sînt 'nalte, sprincenate de
mari boieri lăudate;

Staţi, copii, şi uraţi, şi séma
bine să luaţi!

La cheoturi nu vă lăsaţi!

Mânaţi flăcăi! hăi! hăi!

Iar jupânul gasdă de dimi-
nătă s'a sculat,

Pe ochi negri s'a spălat,

Barbă neagră a pieptănat,

La icônă s'a închinat,

La D-deu sf. s'a rugat,

La ocol a alergat

Şi a înjugat un plug cu 12 boi,

Poi bourei în frunte ţintăţei,

În codă codâlbei,

Codâlbei şi băltaţi

Tot dintr'o noapte fătaţi.

La picioare potcoviţi

La brasdă gătiţi,

Cu jugurile de mărgăritar,

Cu resteele de arţar

Ca pe la boeraşii cei mari.

Şi s'a dus la delu durat,

La mēru înrotat,

Că a auđit că e bine de arat,

Şi câmpul curat.

Şi a arat delurile şi vaile

În lungiş şi în curmeđiş,

Cât cu ochii a coprins,

Brasdă neagră a resturnat,

Grău de vară a semănat.

Grău de vară cu negara,

Ca să iasă pînă séra,

Grău mărunţ cu arnăuţ

Data D-l şi s'a făcut.

Şi s'a pornit Joile cu ploile,

Vinerea aşijderea,

Munţii se cutremurără,

Norii se tulburără,

Ploile au prins a ploua,

Grăile a început a se ridica.

Mai îndemnaţi flăcăi hai! hăi!

Jupânul gasdă auđia de lume
şi norod

Că-i grăul fórte frumos;

Jupânul gasdă cruce că şi făcea,

Şi la grajd că se ducea,

Pe un cal negru a încălicat,

La grău c'a plecat.

Grăul de copt ce era

Spicele-i pica,

Vrăbiile-l mânca.

Jupânul gasda în scara dréptă
s'a rezimat,

Câte-va spice a înşfăcat,

În busunar le-a băgat,

La jupănesa gazdă a plecat,

Jupănesa gasdă înainte ia eşit,

Grăul în casă l'a vîrit,

Pe masă l'a frecat,

Tótă glóta s'a bucurat

Şi jupân gasdă mai tare s'a
spăimîntat.

Şi dise: „Fa, femee, fa femee“

„Grăul nostru are să pice.

„Bărbăţele, bărbăţele,

„Nici în sémă nu băga

„Grăul nostru s'a secera. (făcé,

Iar jupânul gasdă cruce că'şi

La grajd că se ducea ;
 Și a încâlicat pe un graur,
 Cu șaua de aur,
 Ca potcovele de argint,
 Cu zarzamuri pên la pămînt,
 Care n'am mai vădut de când
 sînt.

Și s'a dus la târg la *Soroca*,
 Că a auzit că se vinde marfa
 cu oca ;

Și a cumpărat nouă oca de fer
 Și nouă de oțel,

Ca să facă seceri mari,
 Pentru secerători tari,

Și altele mai mărunțele
 Cu ascuțiș de floricele,

Cu zimți de vioarele
 Pentru fete tinerele

Și neveste frumușele,
 Cu inele pe degițele,

Carî numai știu durerea de șele
 Și a strîns secerători,

Tot feciori de negustori,
 Că's mai strimți la pantalonî

Și iuți printre secerători.
 Ei se duseră din lungul vîntului

Până în capul pămîntului
 Diua trăgea

Iar nóptea se odihnea.
 Dar era o babă bătrână

Cu brăul de lână,
 Cu seceră cîrnă ;

Cu drépta secera
 Cu stînga lega,

Cu piciorul drept în harabă
 arunca,

La aria de aramă că pornia ;
 Iar aria de aramă

Cu odgónele de mîrgăritar,
 Ca pe la boerî mari.

Jupânul gasdă cruce că'și făcé,
 La grajd că se ducea

Și a ales nouă epe, tot sirepe,
 De câte nouă ani sterpe.

Și de par-că le lega

Și pe tóte le mîna,

Epele mereu fugea

Funia se tot strîngea,

Cu picióarele trăiera,

Cu nările vîntura

Cu cođile feleșuia,

Cu dinți înțepusea,

Cu gura în saci punea.

Și a încărcat noué caré cu
 povară

Și-a pornit la móră la *Ivănesti*.

Dar hóța cé de móră,

Când vădu atátea caré

Incărcate cu povară,

Puse códa pe spinare

Și-a plecat pe lăptoc la vale,

Și a eșit la lunca mare.

La frunđa cé de căpșiuună

Cu adevér nu-î minciună,

Unde se trăgeu noué morari
 de chieă Cluj

Pentru o felie de mămălică ;

Dar eși un morar bătrân

Din fundul unui bordeiú,

Cu opinele de tei,

Cu ițari ciuruiți,

Cu luléua în dinți,

Cu ochii de sticlă,

Cu dinți de greblă,

Cu o scăfiță de tărăță

Și făcu : „ptrru! ptrru! ptrru !,

„Si na ! na ! na ;“

Móra sta și se uita

Ca să vadă ce i-o da.

Și-a luat'o de lăptoc,

Și-a trântit'o în vad la loc ;

Și i-a dat un pumn în șele

De a aședat'o pe măsele

Și i-a mai dat și unul în splină

Și a aședat'o pe făină

Ca la móra lui Călină ;

Clónța, blónța pînă joî diminéța

Curse făină ca ghiața

la mai îndemnaţi flăcăi! hăi!
hăi!

Jupân gasdă din nouă care cu
povare

A luat doi desagi în spinare;
Şi a pornit la jupăneşa gasdă
Jupăneşa gasdă,

Sedea într'un pat mare rotat,
Cu stâlpi de păr uscat,

Cu un brâu verde pe şale lăsat.
Ea puse urechia la zăbrea

Şi auşia cum gălbinaşi curgea,
Iar jupânul gasdă cu ghigi-
licu-î strângea,

În câni că mi î svêrlea.

Ea din pat că a sărit,

Din rochiţă fâlfâind,

Din papuci pleoscănăind,

Din mânuşite frângeind,

Cu nişte mânuşite albe ghilite

Ca nişte tânjuliţi pârliite,

Cu nişte obraji albi rumeniţi

Ca nişte copăcei pârliţi.

Făina în casă a băgat

Şi tare s'a bucurat.

Şi s'a dus la lelea Magdalena

Că a auşit că cernea bine făina.

Dar lelea Magdalena

Nu era meşteră bună.

Atunci jupânul gasdă

Cruce că'şi făcea,

La grajd că se ducea ;

Pe un cal negru a încălecat.

Nouă sate a cutreerat,

Şi a ales o babă bătrână

Meşteră de făcut pâine.

Ea de meşteră ce era,

Cu drépta cernia,

Cu stânga plămădea,

Cu drugul carului o întorcea

Şi-a făcut un colac mare

Nici mai mare,

Nici mai mic

Róta mori potrivit.

Cu vopsea zugrăvit,
Cu miere l'a îndulcit,
Pentru plugăraşi gătit,
Şi l'a pus la ferăstruica de
din dos,

Să ne fie plugăraşilor de folos.
Mai îndemnaţi flăcăi! hăi! hăi!

Rupe 'n două, dă şi nouă ;

Rupe 'n trei, dă şi lui Andrei ;

Rupe'n patru, dă şi celui după

vatră

Care stă d'asără cu gura căscată

Dar am mai ura, boeri mari,

Am mai ura ;

Dar ne témă că vom însera

Pe la curţile D-vóstră,

Departa de casa nóstră.

Căci nu sîntem de pe ici, colea

Nici nu sîntem de la Căm-Lung

Unde trag babele în plug şi

fetele'n jug ;

Ci sîntem de la Buda-veche,

Unde mâta strechie

Şi motanul nu'şi află loc,

Într'un fund de oboroc.

Dar fereşte-mă, taică,

Fereşte-mă, maică,

De carul cu paie,

De fata bălae,

De uşa scârţîitoare,

De baba fermecătoare.

De cuptorul crăpăcios

De moşnegul gălcevos.

La răch'ita rămurată,

Sede baba supărată

Ca şi-o căţea ploată,

Că-î fata nemăritată.

Mărta-o ar nu s'ndură.

Căci mai are un dinte în gură

De la eapa mea cé sură.

Dar mătuşii nu'î pré pasă,

Că-î e fata c'am frumósă,

Teşe pânză după casă,

Pe sulul de din'apoi

O sută de lăturoi,
Pe sulul de din'ainte
Cine le mai ține minte.
De la paști pân'la crăciun
D'abia a țesut d'o pereche de
colțiuni.

Și când l'a croit,
Două palme i-a mai trebuit.
Eū am ȃis tu, copilă, țeși rēū ;
Ea a asvārlit cu talpezul în
pārēū ;

Iar eū am ȃis tu, copilă, țeși bine
Atunci ea asvārlit cu talpe-
zul în mine.

Iar eū trei mātānii c'am în-
chinat,

Spre rai c'am apucat ;
Dar în rai, când am intrat,
Tare m'am bucurat :
Tot mese întinse, făcliū aprinse,
Pahare pline și cuvinte bnne.

Eū din rai c'am eșit,
Trei mātānii am închinat,
Spre iad c'am apucat

Dar în iad când am intrat,
Tare m'am înspāimēntat :
Caraoski cel mai mare
Mergea pe ómeni cālare.
Cu biciul pe spinare,
Ca să'i scóțā pe toți din iad
afară

Face mare supērare :

Femeile sulemenite
Tot cu dracul potrivite,
Femeile fermecătóre
Cu fiarele de picioare.
Iar copii ceī perduți,
Tot în arāmuri cusuți
Val de eī și de eī
Și de acei ce aū făcut pe eī,
Tare mē tem,
Cā și eū am doi copilași,
Cu dulamele verđi,
Tare mē tem ca sē nu-i perđ ;
Cāci i-am perđut o datā
Și i-am cātāt lumea tótā
Și i-am gāsīt la marginile ce-
rului,

La porțile Ierusalimului.
De ar fi și carte de hārtie
Ca să'mī placā și mie,
Pe de lături Vārvāratā
Ca s'o vađā țara tótā.

Iar la mijloc
O Sticlă de busuioac
Sā stām toți frațiū la un loc.
Oh ! leliță Mariórá,
Când m'a bate vēnt de varā,
Sā mē scóți pe iarbā afarā.
Mānați flacāi ! hāi ! hāi !
Cāte hopuri hopurate
Atāți anī cu sanātate,
Cāte hopuri hopurele
Atāți anī cu floricele.

(Din miea-mī colecție)

Christ, Ștefānescu Reverēnu.

NB, Am publicat acest plugușor, căci se deosibește de tóte cele cuprinse în co-
lecția D-lui G. Dem. Teodorescu, deși are multe asemēnări în unele puncte.

E. B.

Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți ómeni mari.

Omul fără *caracter* e un copil mare ce primește im-
presiunile de la tot ce-l încongiórá, și care n'are nici
forța nici voința de a fi om. Bonin.

Conștiința e cea mai bună carte de morală ce am putea avea, și care ar trebui să o consultăm mai mult

Pascal.

Experiența este o școală ale cărei lecțiuni ne ține scump; însă numai într'ênsa neînțeleptii se pot instrui; și încă și aci învătă puțin, căci cine-va poate să dea un consiliu bun, însă nu și o purtare bună.

Franklin.

Fiind-că caracterul spiritelor mari este de a face să se înțeleagă multe lucruri cu puține vorbe, spiritele cele mici, din contră, au darul de a vorbi mult și a nu spune nimic.

La Rochefoucauld.

Instruește-ți copil.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Caton.

Pedepsește-ți cu severitate copilul culpabil de omorul unei insecte; căci de aci începe *omucidul*.

Pythagora.

Onoare și virtute, éta cea mai prețioasă dotă pentru o fată.

Terențiu

O educațiune escelentă ar putea în împărățiile cele mari înmulți în înflorit *talentele și virtuțile*.

Helvetius.

Formați pe copil de la intrarea lui în calea vieții, adică de la naștere, căci nu se va depărta nici o dată de dânsa nici chiar la bătrânețe.

Salomon.

Viitorul unui copil e tot-d'a-una opera mamei sale.

Napoleon.

Judecata este facultatea ce ne face a descerne binele și răul, frumosul și urâtul.

Livry.

Spiritul e locuitorul timpului, precum materia e locuitorul spațiului.

Heliade.

Influența femeii este pretutidenea aceeași. Pozițiunea ei înrîurcă în toate țările asupra moravurilor, manierilor și *caracterului* unui popor. Unde femeia este degradată și înjosită, acolo și poporul decade; din contră unde é este moralicește rădicată, acolo și poporul este mai cult și mai viguros.

Prin urmare, a instrui femeia însemnă a instrui și pe bărbat, a ridica *caracterul* ei însemnă a corecta și îndrepta pe al bărbatului, a estinde cultura ei intelectuală, însemnă a estinde și a asigura libertatea și inteligența omenirii

Smiles.

Cine sémănă *virtute* va secera *onóre*.

Proverb italian.

Este adevărat, că femeile nu au produs nici un cap de operă: ele nu au scris nici o „*Iliadă*.” nici „*Ierusalim eliberat*“ nici un „*Hamlet*“ nici un „*Paradis perdut*“ nu au compus nici o „*Mesiadă*“ nu au inventat Algebra, nici Telescopul, nici Locomobila, dar au lucrat alte lucruri mai mari și mai bune, pentru că pe brațele lor au fost crescuți și educați bărbați și femei virtuoși, producțiuni magnifice ale lumii.

Un scriitor frances.

Intrebuițați bine timpul de voiți să meritați repaosul, și nu perdeți nici o oră, fiind-că nu sînteți sigur de un minut.

Franklin.

Țiua de mâine trebuie să profite de lecțiunile țilei de astă-zî

X.

Lipsa de [îngrijire aduce mai multă daună de cât lipsa de știință.

Franklin.

O carte bună, un bun discurs pôte face bine; însă un exemplu vorbește cu mai multă elocență inimii.

X.

Copilul lăsat în fantasiile lui este o desordine socială.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Labonisse.

Culese de *Christ. Stef. Reverénu.*

Datinele și credințele poporului ¹⁾

(Urmare și fine.)

Bătrânul urmându-și conversațiunea cu nepoții săi, le țise:

Nepoții mei! Voi, pôte, ați observat că pe dedesuptul câte unui arbore crește un fel de iarbă mare și în forma unui cerc. Acolo trebuie să știți că au jucat ielele, și de aceia să vă feriți a nu călca peste locul acela, unde aceste dușmane ale omului jôcă; căci pre dată vi se înmôie vre-un picior sau mână și rămâneți pociți din ie, precum a rămas Ion al Flôrei, ²⁾

1) Veđi No. 3 pag. 99, a acestei reviste, anul II.

(2 Acesta este un ténér de vre-o 18 ani care culcându-se într-una din țile pe iarbă sub umbra unui nuc, când s'a deșteptat, s'a pomenit paralisat de un picior.

Bêtrânul neteșindu-și barba cé albă ca zăpada, sfătuesște pe nepoții săi, ca, dacă cine-va ar rămâne pocit din iele, să mîergă la vre-un descântător care știe se descânte, descântecul ce eũ il spuiũ aci mai jos.

El începũ să descânte în modul următor :

Voi ielelor, măestrelor
 Dușmanele ómenilor,
 Stăpânele vîntului,
 Dómnele pămîntului.
 Ce prin vîzduh sburați,
 Pe iarbă alunetați
 Și pe vînturi călcați.
 Vê duceți în locuri depărtate :
 În baltă, trestie, pustietate.
 Undepopă nu tócă,
 Unde fată nu jócă.
 Vê duceți în gura vîntului,
 Să vè isbiți de tórtile pămîntului
 Eșiți din mâini, corp, picior.
 Și să periți sus în nor.
 Dați omului sănătate
 Că sabie de foc vè bate.

Săténul nostru, în simplitatea lui, iată ce crede prin acest descântec :

- 1) Că ielele aũ putere asupra vîntului
 - 2) Că ast-fel de spirite necurate se găsesc numai prin bálți, trestie, case ruinate etc., de aceea chiar se țice că în cutare casă, nelocuită de ființe omenești, adică pustie, locuesc demonii care cîntă nóptea, chiue, jócă etc.
 - 3) Că prin descântec ielele se vèd amenințate că de nu vor ieși din om le va bate sabie de foc.
- Poporul de la sate mai crede încă, că pămîntul este legat d'o tórtă, saũ că e pus pe pari or pe róte; cãci el aușind pe alți ómeni mai învêțați, de pildă pe Invêțător saũ pe preotul comunei, că pămîntul se învârtește în jurul sórelui, și neputênd înțelege acésta, lesne își póte închipui că trebuie să fie pus pe róte.

Afară de acésta, poporul, personifică natura după cum se constată din dicerea „în gura vântului“, adică represintă vântul prin o fință ce suflă cu gura, și ori-ce fință sau lucru li s'ar pune în cale, fie chiar ielele, le isbește de tórta pământului și le sfărâmă.

G. Stoicescu.

CUM INVATĂ GERTRUDA COPII SEI ?

(Capul d'operă pedagogic al lui Pestalozzi,
compus din 14 epistole, adresate amicului său Gesner.)

Epistola a șase (veđi numerile precedente ale acestei reviste)

Amice Gesner, tu veđi câtă ostenelă îmi daū ca să-ți spuiū deslușit mersul ideilor mele din punctul de vedere teoretic; de acea te rog să-mi mai treci cu vederea și tu, dacă veđi că silințele mele n'au isbutit pe deplin. De la vârsta de 20 de ani m'am m'am certat réu de tot cu filosofia pură și pentru punerea în practică a planului meu, din fericire, n'am alergat nici odată la acéstă filosofie, care-mi pare așa de neînțelăsă. Când începui să veđ mai limpede în principiile și legile mecanismului lumii ficice, descoperii că scopul ce credeam că l-am ajuns, era numai o nouă piedică de care mă loviam, și acésta venia din greșela mé; căci, mai la începutul carierei mele, îmi închipuiam că, odată cunoscute aceste principii, nu-mi mai rămânea de cât să le aplic la ramurile învățătorei: adică la *scriere, citire, socotéla*, etc., pe cari esperiența vécurilor trecute le a pus la îndemâna ómenilor pentru desvoltarea puterilor lor sufletești, și cari eū-însumi le priviam ca elementele or-cării culturi și a or-cării științe.

Dar încercând acéstă aplicațiune, încetul cu încetul mă încredințai, dupe o lungă practică, că aceste ramuri ale învățaturii (*scrierea, citirea, socotéla*) nu trebuiesc privite ca elementele educațiunii și instrucțiunii; că ele trebuiesc, din contra, supuse unei priviri mult mai generale a subiectului. Totuși acest adevér așa de însemnat pentru învățatură și pe care-l presim-

țiam în mine cu ocazia învățaturii scrierii, citirii, socotelei, mi s'arătă în curs de lung timp numai asupra unor puncte izolate și mintea mé aplica tot-d'a-una acest adevăr numai asupra exercițiului de care mă ocupam în acel moment.

Așa, de exemplu, când mă ocupam să învăț pe copii citirea, simții nevoia de a-i învăța întâiu vorbirea și apoi citirea, și când dupe acea căutam mijlocele cele mai nimerite ca să învăț pe copii să vorbească, descoperii că pentru studiul limbii, principiul este să urmăim drumul arătat de natură. adică să ne rădicăm treptat de la sunete la vorbe și de la vorbe la vorbire.

De asemenea, silindu-mă să învăț pe copii scrierea, mă vedui silit să-i învăț mai întâiu *desemnul*, dar încercând să-i învăț desemnul înțelesei că desemnul este supus măsurii și stă în legătură strînsă cu acésta. Insași învățătura abecedarului mă făcu să simț trebuința unei cărți pentru întéia copilărie, cu ajutorul căriia credeam să pot da copiilor de trei patru ani cunoștințe reale cu mult mai însemnate de cât cunoștințele ce au școlarii de șapte opt ani. Dar aceste esperiențe cari, este adevărat că, în practică, mă conduceau pe căi nimerite pentru învățătura copiilor, aceste esperiențe, ăic, nu mă puteau liniști de loc, din cauză că nu cunoșteam încă subiectul méu în tótă întinderea lui.

Căutai lungtimp un principiū psihologic, adică întemeiat pe firea sufletului omenesc, care principiū să fie potrivit pentru tóte aceste căi artificiale de învățămēt încredințat că era singurul mijloc care să descopere forma de perfecționare, de înaintare destinată firii omului. Negreșit că acéstă formă corespunde organizării generale a spiritului nostru, în puterea căriia mintea noastră își infățiseză și le reduce la o singură idee, tóte impresiile ce simțurile nóstre primesc din natură, apoi desvóltă puțin cete puțin acéstă ideie așa în cât o face clară.

Eū imi ăiceam: fie-care linie, fie-care măsură, fie-care vorbă, este un produs al inteiģenței, adică un rezultat de intuițiunii, (de pipăiri ale simțurilor) bine rumegat și trebuie a fi privit ca un mijloc de a ajunge la luminarea treptată a ideilor nóstre. Și învățămētul, în esența sa, nu este alt ceva, decât acésta, adică un copil născut din inteliģență, dar elementele, sēmēnța,

aă fost depuse în inteligență de simțuri, cari simțuri și ele, la rîndul lor, aă agonisit această semență numai prin atingere cu lucrurile și ființele din lumea materială. Decî, principiile, regulile, învățămîntului trebuie să se tragă din tipul neschimbător al dezvoltării inteligenței omenești.

Așa dar, totul se reducea la cunoștința cé mai esactă a acestui tip de dezvoltare. Și pentru a reconstrui acest tip, mă găsiam mereu adus la observația aintăilor elemente.

Mai departe eă îmi dicem încă, lumea se întinde înaintea noastră ca o mare de intuițiuni cari se mesteacă și se contopesc unele în altele. Dacă învățămîntul are în adevăr scopul să grăbescă cultura noastră, care merge pré încetinel, când este încredințată numai naturei, dar s'o grăbescă fără să vatăme sănătatea corpului, apoi datoria lui (a învățămîntului) este să pună în rânduélă acest haos al naturei, adică 1, să se deosibescă lucrurile unele de altele și 2, să unescă din nou (în tabloul ce el ne înfățișeză despre dênsele), acele lucruri cari aă într'ele asemănări și analogii, dându-ne asfel despre tôte o noțiune clară și apoi o idee curată, și tocmai așa urmază învățămîntul, atunci când luând una câte una aceste intuițiuni amestecate și încurcate, el ni le înfățișeză a parte și treptat, le pune apoi înaintea ochilor noștri întorcându-le pe tôte părțile și în fine le face să intre în întregul cunoștințelor deja dobândite.

Asfel urmază cunoștințele noastre, adică de la confesiune la precisiune, de la precisiune la claritate, de la claritate la lumină plină.

Dar în acest mers treptat spre luminare, natura este supusă unei legi mari. Acestă lege este următoarea: claritatea cunoștințelor noastre atárnă de la apropierea saă depărtarea lucrurilor cari isbesc simțurile noastre. Tôte lucrurile egale d'impjurul nostru se arată simțurilor noastre într'un grad de confusie, de turburare și de întunecime potrivite depărtării lor. și, din contra, precisiunea, claritatea și limpedimea acestor lucruri corespund apropierii lor de simțurile noastre.

Ca ființă vie, tu trăind în această lume, n'ai alt mijloc de a cunoște lumea în care trăești de cât cele 5 simțuri. De unde urmază că claritatea saă obscuritatea gândirilor tale trebuie să

atërne numai și numai de la depărtarea mică sau mare a tutulor lucrurilor materiale, depărtare de simțurile tale, adică de tine însuși, de punctul central unde ideile tale vin să se unescă în tine.

Acest centru al intuițiilor, al noțiunilor tale, adică tu însuși, este de asemenea pentru tine un obiect de intuițiune. Ți-este mai ușor să înțelegi limpede și drslușit cea ce ești tu de cât cea ce este afară din tine. Tot ce simți despre tine-însuși este în sine o intuițiune precisă; numai cea ce este afară din tine e intuițiune confusă, întunecată. Deci, mersul cunoștințelor tale, când ele s'aplică la tine însuși, este mai scurtă c'un grad de cât când ele s'aplică la un lucru exterior, or-care ar fi ace lucruri. Tot ce cunoști despre tine, o cunoști cu precisiune. Numai în această direcție se deschide calea cea mti lesnicioasă și cea mai sigură pentru a conduce la idei limpede și, în lume, nimic nu poate fi mai clar ca principiul următor: cunoștința adevărului la om pleacă de la cunoștința de sine însuși.

Amice Gesner, aceste idei vii, dar confuze, asupra elementelor învățătorei se învățară astfel lungtimp în spiritul meu. Și tot în această stare le am reprodus și în *memoriul* meu; nici chiar pînă atunci eu nu descoperisem încă o înlănțuire continuă între ele și mecanismul lumii materiale, nu ajunseseam încă să determin cu siguranță ântăile elemente cari trebuia să fie punctul de plecare al seriei vederilor mele asupra educațiunii, sau mai bine zis al formei de dezvoltare ce însăși natura omului ar permite să-i asemneze. În fine, zilele din urmă, d'odată îmi veni în minte cugetarea că izvorul cunoștințelor noastre se găsește în *număr*, în *formă* și în *vorba*, și mi se părură că o lumină nouă mă luminează în cercetările (1) mele.

Intr'o zi după silințe îndelungate pentru atingerea scopului meu, mă întreabai eu însu-mi tot odată, cum urmază sau cum ar trebui să urmeze, în or-ce caz particular, un om învățat care

1) Această clasificare a lui Pestalozzi, în genere vorbind, nu e tocmai exactă, nici folositoare din punctul de vedere practic; căci în fața unui lucru ce vrem să studiem, intuiția nu se mărginește să constate numărul, forma și sunetul său vorba. Materia și mai ales culoarea au tot cam aceeași importanță în formarea ideilor. Afară de acesta, nu se poate dice că vorba esta una din cele trei proprietăți mai însemnate ale lucrurilor.

vrea să analizeze cu tot dinadinsul și să lumineze puțin câte puțin o cestiune óre-care, ce i-se pare întunecósă și complicată.

În asemenea cas, omul învățat va examina și va trebui să examineze tot-deauna, ȕice Pestalozzi, urmátórele trei puncte :

1°. Câte lucruri are el în față și de câte feluri ?

2°. Ce aparență au ele ? Care e forma și configurația (conturul) lor ?

3°. Cum se numesc ele ? Cum își póte înfățișa el fie-care din ele printr'un sunet, printr'o vorbă ?

Dar, pentru ca o asemenea cercetare să póta isbuti, trebuie ca persóna care o face să știe :

1°. Cum să constate deosebirea între formele lucrurilor și cum să-și înfățișeze întinderea lucrurilor ;

2°. Trebuie să știe, cum să deosibescă aceste lucruri din punctul de vedere al numărului și cum să și le înfățișeze curat ca unități sau pluralități.

3°. Persóna care vrea să studieze lucrurile trebuie să știe cum să îndoescă, prin ajutorul vorbirii, impresia făcută de număr și de formă, și cum s'o facă ca să nu se mai stergă din minte.

Din cele ȕise pînă aci, conchid că numărul, forma și limbagiul, adică câteși trele, formóză mijlócele elementare ale învățătorei ; pentru că suma tuturor caracterelor esterióre ale unui lucru e cuprinsă pe deplin în forma și în proporțiile lui numerice, și pe cari memoria mé și le apropiéză prin ajutorul limbagiului.

Meșteșugul de a învăța pe alții trebuie decî să aibe ca regulă neschimbátóre a organizării sale rezimarea pe acéstă temelie întreită și s'ajungă la acest rezultat întreit :

1°. Să învățăm pe copil ca să-și înfățișeze fie-care din lucrurile ce-i dăm să cunoscă, să și-l înfățișeze ca unitate, adică despărțit de acele lucruri cu cari el pare amestecat ;

2°. Să-l învățăm să deosibescă forma fie-cărui lucru, adică dimensiunile și proporțiile lui ;

3°. Să obișnuim pe copil, cât se póte mai curênd, cu tóte vorbele și numele tuturor lucrurilor cunoscute lui. Și dacă învățarea copiilor trebuie să plece de la aceste trei puncte elementare, grija noastră de căpetenie trebuie să fie negreșit a da

acestor principii ce mai mare simplitate, ce mai mare întindere și ce mai mare armonie, negreșit acestea nu mai cât sînt cu puțință.

O singură greutate mă făcea încă să mă îndoiesc a primi aceste trei principii: elementare; adică mă întrebam, pentru ce celelalte proprietăți cari ne sînt cunoscute prin cele cinci simțuri ale noastre un sînt și ele elemente prime ale cunoștințelor noastre, precum sînt numărul, forma și numele. Dar descoperii pe dată că toate lucrurile posibile au tot-deauna și pretutindene, au un număr, o formă și un nume; pe când, toate celelalte calități ce cele cinci simțuri ale noastre ni le fac cunoscute, nu sînt comune tuturor lucrurilor: unele lucruri posed calitatea cutare, altele-altă calitate. Astfel recunoscui o deosebire principală între numărul, forma și numele de o parte, și toate celelalte însușiri de altă parte, care deosebire consta tocmai în faptul că nici una din celelalte calități nu poate fi privită ca un element prim al cunoștințelor omenești. În schimb, recunoscui pe dată foarte bine că toate aceste proprietăți ale lucrurilor ce percepem prin simțurile noastre se leagă direct cu cele trei principii elementare, și că prin urmare, în instrucția copilului, și studiul lor trebuie să se înlănțuiască iarăși direct de studiul general al formei, numărului și numelui. Atunci vădui că, prin cunoștința unității, formei și numelui unui lucru, noțiunea ce am despre el devine o noțiune hotărîtă; se luminează prin cunoștința treptată a tuturor celorlalte atribute și că e dobîndește în fine o limpedime perfectă prin cunoștința înlănțuirii acestor diferite proprietăți. Merse mai departe încă și aflai că totă știința noastră isvorește din trei facultăți elementare.

1° Facultatea de a scote sunete, de unde vine aptitudinea pentru limbagiū;

2° Facultatea perceperii nedeterminate, curat sensibile, de unde vine cunoștința tuturor formelor;

3° Facultatea perceperii determinate, și de asemenea cu totul sensibile, de unde trebuie să se derive cunoștința unității și cu e, aptitudinea pentru numărare și socotire.

Din acestea conchisei că cultura artificială a nĂmului omeneesc trebuie sĂ fie alipită la întăile și cele mai simple produse

ale acestor trei facultăți temeinice, adică la sunet, la formă și număr. De unde urmază că o învățatură parțială și izolată nu poate conduce și nu va conduce nici-o dată la un rezultat care să mulțumească pe deplin natura noastră. Pentru a ajunge la aceasta, trebuie ca aceste trei produse simple ale facultăților noastre elementare să fie priimate ca principiile comune ale instrucțiunii întregi; ca urmare a acestei primiri, trebuie ca aceste principii să aibe ca efect adevărat și sigur să dirijese mersul instrucțiunii și să-l mențină până la termenul său într-o mișcare de înaintare neîntreruptă, întinzându-se tot-odată d'o potrivă la cele trei facultăți ale noastre elementare. Acesta e singurul mijloc, în cele trei ramuri de cunoștințe, de a trece de la intuițiunii confuze, amestecate, la intuițiunii limpezi, de la acestea la imagini clare și de la imagini clare la noțiuni precise.

Însfârșit ast-fel întâlnesc eu unirea strânsă a artei cu natura sa mai bine decât cu procedura tip ce natura întrebuințează pentru a ne lumina în genere asupra lucrurilor din lumea asta. Ast-fel am deslegat problema : a afla un singur izvor pentru toate mijlocele artificiale de învățământ și, tot-d'odată, forma de dezvoltare a nemului omensc ce s'ar pute determina prin atributele proprii noastre organizării. Ast-fel am înlăturat piedicele ce m'opriau să aplic legile mecanice (recunoscute de mine ca temeliile instrucțiunii), la modurile de învățământ ce experiența vécurilor a transmis omului pentru a servi la dezvoltarea sa : scrierea, so-cotéla, citirea, etc.

Coprinsul pe scurt al epistolei a șesé ce s'a sfârșit aci.— Greutatea lui Pestalozzi de a espune ideile sale din punctul de vedere teoretic. — Experiența i arată că scrierea, citirea și so-cotéla nu sînt elementele simple și prime ale instrucțiunii. El urmază cu căutarea legilor cari conduc dezvoltarea intelectuală a omului.—El descopere în fine că izvorul tuturor cunoștințelor se află în numărul, forma și numele lucrurilor, de unde conchide că spre a pune arta în armonie cu natura, cele trei mijloce elementare ale învățământului trebuie să fie : sunetul, (adică limba-giul, vorbirea), forma și numărul.

E. B.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL MUSICEI ȘI ȘCOLELE SECUNDARE

D-l Ion Vasilescu, profesor de muzica vocală, a prezentat în săptămânele trecute D-lui Ministru al școlilor un *memoriu asupra stării învățămîntului muzicii vocale*, în școlile noastre.

Nu știm care va fi sôrta acestui memoriu : fi-va ôre băgat în sémă, orî se va pune la dosar, ca și cum se întîmplă de obicei cu ast-fel de lucruri la noi în țeră.

Credem însă de cuviință a atrage atențiunea celor competenți asupra acestui studiu, și mai ales atențiunea acelora, cari iaū parte activă la facerea legilor și așa și la reformarea întregului învățămînt, ce este pus pe tapet. Căci, pentru ca reforma ce se va face să fie în tôte privințele satisfăcătoare, negreșit va fi vorba și despre învățămîntul muzicii vocale, care după spusele d-lui I. Vasilescu, are și é nevoie de o reformă ôreșcare.

D-l I. Vasilescu este profesor de muzică aici în capitală, s'a ocupat cu această artă, a studiat starea în care se află această artă la noi, în țeră, este primul care și-a dat ostenela a arăta în public scăderile acestui învățămînt la noi și mijlôcele prin care se pôte îmbunătăți, desvolta această artă, în școlile noastre, și tocmai pentru asta va fi bine ca să și dé sémă ceia cari sînt chemați a face în privința asta, despre cele ce ne spune în acest membru d-l Vasilescu.

Următorele lucruri es la ivelă din menționatul memoriu :

Studiul muzicii vocale în licee și gimnasiu lasă mult de dorit.

Causele de unde curge acest rêu sînt următorele. 1), Până mai ani trecuți muzica vocală era privită în tôte școlile ca un obiect facultativ, și de aici și progresul era aprôpe nul; 2). Catedrele de muzică vocală înainte de asta erau ocupate mai ales de străini, care nu desfășuraū nici un zel pentru a cultiva această artă în școlă.

Și chiar astă-zi, cân muzica vocală este obligătoare, nu-i s'a dat pe lângă tôte astea importanța cuvenită. Elevii știind asta, caută fel de fel de pretext pentru a nu și mai bate capul și cu asta, și părinții cari fiind-că nu pricep nici ei importanța aces-

tuî studiū, intuiințeză și ei ceea ce ȳic copii : că nu pot cânta, n'aū voce, este slab de piept ori nu are auȳ bun, aduc certificate medicale, nu se gândesc că muzica vocală este chiar unul dintre cele mai bune mijloce pentru a paralisa bólele de care ȳic că sufer copii.

Apoi este pré puțin timpul, care se dá pentru studiul muziceî vocale atât în licee cât și gimnasii; nu se póte face destulă practică, parte, pentru că în acel scurt timp în care elevii sunt siliȳi a învăȳa acest studiū aū schimbare de voce, parte pentru-că nici nu este loc unde să se facă această practică, fiind-că pré puține școli aū sală anumită pentru cânt. Afară de asta școlile nóstre aū fost lipsite de ori ce fel de inspecȳiune pentru învățământul muziceî.

D-nul Vasilescu ȳice că ar trebui, și la noi, ca în alte țeri civilizate din apus, cel puțin la finele anului școlar, să fie înstitute comisii, compuse din maestri apȳi în această artă, care să controleze pe profesorii de muzică.

Mai ȳice D-lui că muzica în consiliul general este reprezentată prin d-nii directori ai conservatórelor din țară, care nu pot să fie în curent cu starea acestui învățământ, fiind-că nici nu predau muzica în școlile secundare, ci numai în conservatóre,—și nici nu pré inspecteză școlile secundare. Decî, ȳice d Vasilescu, ar fi bine ca pe lângă acești reprezentanȳi să se alegă și unul din profesorii de muzica vocală, pe la școlile secundare de ambele sexe din țară; cu modul acesta s'ar poté relata niște idei mai clare în cea ce privește studiul muziceî vocale.

Nu este mai îmbucurátore starea acestui studiū, nici în seminarii, unde s'a neglijat cultivarea muziceî, de când cu încercarea programului, imprejurare tristă, fiind-că un preot care nu póte cânta, ȳice d. Vasilescu, nu póte fi la înălȳimea misiunii sale.

Tot atât de puțin satisfăcător este si progresul în această artă în școlile normale.

D-l Autor ne spune apoi că ar trebui să se facă așa, pentru ca acest studiū să fie pe deplin și în destul cultivat.

Și mai ales ar dori d-lui ca muzica vocală să fie obiect obligator în școlile primare, unde institutorii dispun și de voci

mlădioase și de timp, numai ei singuri s'au aibă căldură pentru cauză, și s'au priceput și ei bine acest studiu.

Domnia Lui însă, vrea ca să facă o radicală reformă, în învățământul acestui studiu și speră chiar că se va desvolta acest studiu mai ales în noua Școală normală pentru institutori și se va propaga această artă prin ucenicii acestei școli.

Cu această speranță își încheie memoriul.

Juvenal.

D'ALE BISERICII

un mitropolit și trei episcopi

În totă țara românească sînt numai doi mitropoliți și șase episcopi. Ei bine, în interval numai de câte-va zile, jumătate din acest număr a fost ales din nou, căci la 22 Noembrie trecut s'au ales mitropolitul din Bucuresci, iar la zece Decembrie, curent, s'au ales trei episcopi.

În zilele trecute, ¹⁾ am vorbit despre persoana aleasă mitropolit cu reședința în Bueurești, adică Mitropolit al Ungro-Valachiei, cea ce vrea să dică mitropolit al Românilor din țara românească, (numită altă dată Valachia sau Vlachie) și al Românilor din Ungaria. Acolo, am spus că după câte am auzit mitropolitul ales, și care se numește Iosif Gheorghian, este o persoană cinstită și cu ore-care învățatură. Noi nu-l cunoștem personal; d'aceia am vorbit întemeiat numai pe cele auzite și am conchis dicînd că rămâne ca faptele să vorbească. Pînă acuma n'avam nici o pretenție, căci de abia a intrat în funcție; totuși a dat un semn bun; căci a lovit într'unul din abuzurile vicarului care a condus afacerile mitropoliei de la mórtea mitropolitului Calinic pînă acuma, adică a anulat boeriile acordate de acel vicar unora din preoți. Negreșit că printre acești preoți au fost câți-va cum se cade, dar numărul cel mare erau numai de aceia cari căștigaseră aceste boerii prin mijloace *obignuite*.

Cei trei episcopi aleși la 10 curent sînt 1) al Dunării de jos cu reședința la Galați, unde s'au ales Părintele Partenie Clin-

1) Vezi No. 6, pagin. 291 și 292; No. 3, pagin. 109—112.

cenii, despre care se vorbește mai jos; 2) al doilea episcopul Olteniei cu reședința R.-Vâlceii, unde s'a ales părintele Ghenadie Enăcenu Craiovénu, pe care îl cunoștem bine, și pe care credem că-l cunoște multă lume, din cauza conduitei sale puțin recomandabile; noi însă nu putem dice nimic pînă cînd nu-l vom vedé la lucru. Acei din cititorii noștri cari-l cunosc personal sau din auđite sînt rugați să ne împărtășescă și noué ore cari alte notițe.

Al treilé episcop este cel pentru episcopia din Huși, unde s'a ales părintele Silvestru Bălănescu. Dar nu felicităm de loc pe credincioșii despre acéastă alegere, dacă S-sa se va conduce și de aci înainte, tot cum s'a condus pîn'aci. Unde nu este morală, nu póte fi nimic bun!

Cu acéastă ocaziune exprimăm părerea noastră de rău că părintele Calistrat Orlénu n'a putut fi ales și densusul într'unul din aceste locuri vacante. Nu cunoștem cauza acestei neisbutiri, dar ori-care ar fi acé cauză, declarăm că părintele Orlénu a fost nedreptătit și biserica română a fost păgubită, cînd unul ca Păr. Silvestru Bălănescu s'a ales episcop și un bărbat distins ca părintele Orlénu n'a isbutit. Noi n'am putut ridica glasul în favórea părintelui Orlénu, căci la tipărirea numărului trecut nu se vacantaseră încă episcopiile de Huși și R.-Vâlcé. Dar repetăm: s'a sêvêșit o nedreptate.

Fie cel puțin ca noul ales la Huși, precum și cel ales la R.-Vâlcé să se conducă așa în cît se au serve de exemplu rău!

† B. P.

Gazeta Săténului

SAU

OMUL SFINTEȘTE LOCUL

Mulți dice „*omul sfințește locul*“, omul face pe loc, nu locul pe om; dar nu totii, cari vorbesc astfel, înțeleg puterea acestor cuvinte. Lumea la noi s'a obișnuit să exagereze orce-i place și să disprețuască orce nu-i place.

Românul însă prin vorbele : „*omul sfințește locul*„, a înțeles, că un *om* vrenic și preciput poate atât de mult, în cât el poate ridica o țară din miserie, poate transforma un loc sălbatic într'o grădină frumoasă și folositoare, poate înalța o localitate din punctul de vedere, moral, intelectual și material.

Ei bine, tocmai în acest sens am înțeles și noi acest proverb românesc, când l'am scris alături cu „*Gazeta Săténului*„.

Prin acest proverb am făcut alusiune la C-1 C. C. Datculescu, fondatorul și redactorul revistei „*Gazeta Săténului*„, despre care se poate dice cu tot dreptul, că a sfințit județul.

În adevăr D-1 C. C. Datculescu, dupe ce s'a întors de la studiū, din streinătate, în loc s'alerge după funcțiuni, cum se obișnu-ește la noi, D-sa a preferat să'si cultive într'un mod sistematic moșiōra sa la care cu timpul a adaus și altele ; 2) a publicat scrieri asupra agriculturii și în special a făcut un tractat asupra florilor, care carte face onōre nu-numai autorului, ci și literaturii române ; al 3-lea a înființat o tipografie în orașelul R.-Sărat, dar o tipografie, cum puține găseșt chiar în București, din punctul de vedere al bogăției caracterelor și al acuratetei cu care ezeută lucrările încredințate ei ; al 4-lea, Dl. C. Datculescu a înființat de câți-va ani „*Gazeta Sătēanului*„ în care se publică cunoștințele trebuincioase poporului român în privința agriculturii, a creșterii vitelor și în genere în privința tuturor trebuințelor materiale, și economice ale poporului. În tōtă România nu există altă revistă de felul acesta, așa de bine îngrijită și așa de folositoare care să pōtă fi înțelēsă de or ce personă care de abia a învățat să citēscă ; căci deși mai este încă și revista D-lui Aurelian, numită „*Economia națională*„, care este fōrte bună de asemenea din tōte punctele de vedere economice ; însă é s'adresēză la ómenī mai învățați, pe când „*Gazeta Sătēnului*„ s'adresēză la or-ce Român cât de puțin învățat, destul să știe a citi, pentru ca să pōtă trage folos din é. Afară de acēsta, „*Gazeta Săténului*„ este și mai ieftină, căci costă numai 10 lei pe an și cea ce o face încă și mai folositoare, este faptul că é dă și icónele, figurele lucrurilor despre care vorbește. Astfel în numărul 21 ce 'l am sub ochi în acest moment, ca să nu vorbesc de cât de unul singur, vēd niște figurī cari înfățișēză

vrejul, florile, păstäile și bobul de fasole numită „*Dolica* sau fasolea paglică, dupe acea vęd figura cedrului. In adevăr, cine n'a anđit de cedru? — Negreșit totă lumea! Dar cine l'a vędut? — Pré puțin, însă orșicine este curios să vađă măcar figura acestui arbore. Ei bine, în fie-care număr al acestei reviste a D-lui C. C. Datculescu se vęd asemenea figurī, ba încă în alte numere am vędut încă și mai multe figurī.

Ca să termin, resum că înființarea tipografiei D-lui Datculescu, tipărirea de cărți și mai ales a revistei D-sale, numită „Gazeta Săténului,“ cultivarea științifică a grădinei și a moșiei D-lui, tóte acestea aű deșteptat orășelul R.-Sărat, aű produs o mișcare culturală, așa cum nu se vede nicī în orașe cari au de douē de trei ba și de patru orī câte 7 miī locuitorī, căți are acest orășel, căci afară de altele acum apar și douē gazete politice „Cetățénul“ și „R.-Sărat“ Decī credem că am dovedit prin cele scrise aci că cu adevărat D-l Datculescu a sfintit orășelul său.

E. B.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

S-sa Părintele Partenie Clinceni, episcop al Dunării de jos.

In No. 6 precedent, la pagina 292, am đis că „părintele Partenie Clinceni este învățat, moral și în curent cu cultura timpului de astă-đi, așa că ar fi o adevărată onóre pentru episcopia, unde s'ar alege acéstă personă“.

Pentru ca cititorii noștri să vađă că noi spunem adevărul credem de a noastră datorie să schițăm pe scurt viața S-sale.

Părintele Partenie este unul din numeroșii copii ai părintelui Stancu, din comuna Slobođia-Clinceni, plasa Sabaru, județul Ilfov, care comună se află pe linia Sabarului, cam la o poștă spre apus miadă-đi de București. S-sa se numia în copilărie Petru Stancu Clinceni. In tóamna anului 1861, a intrat în seminariul central din București, al cărui curs de 7 anī l'a terminat, în uniű, 1868. Curënd după aceea căsătorindu-se se făcu diacn, la o biserică în București, ocupându-și timpul ăleii

cu urmarea la facultatea de filosofie din București, și cu citirea neîncetată de cărți bune; căci își propunea să se prezente la un concurs ca să ocupe o catedră de profesor. Trăia mulțumit în mijlocul familiei sale, înconjurat de soție, de un copilăș ce câștigă la anul după căsătorie și de ceilalți membrii ai familiei. Se vede însă că sôrta îi pismuia această fericire, eăci deodată se abătură asupra capului său cele mai mari dureri. Copilul și soția îi fură răpite de cruda mörte. Rămas ast-fel singur părintele diacon Petru S. Clinceni nu se disperă, ci se reculese, își făcu curagiū și-și căută mângăerea în învățatură; după aceea se mută în aceeași casă cu un alt frate al său, care de asemenea își perduse soția și se puse de astă-dată cu tot dinadinsul pe studiū, urmând fôrte regulat la facultatea de litere și filosofie. Dar sôrta nu se săturase încă; de aceea îl lovi din nou: fratele său cu care conlăcuia răci și muri în scurt timp, lăsând în urmă-i un copil, de care a îngrijit neîncetat părintele Partenie chiar atunci, când a fost departe de pământul patriei române.

Cu această însă sôrta se îndestulase și de aci încolo părintele Partenie pornește pe drumul pe care merge și acuma, și pe care va merge neîncetat pînă va ajunge la cé din urmă tréptă a ierarhiei bisericești.

Cât-va timp după mörtea fratelui său, se înființară trei burse pentru mergerea a trei seminarisți la Atena ca să învețe teologia spre a se face episcopi mai târziu. Părintele diacon Petru S. Clinceni fu unul din cei trei seminarisți cari isbutiră la concurs. Mergënd în Grecia, la Atena, S-sa fu călugărit, numindu-se Partenie în loc de Petre. În curs de trei patru ani lucră serios, isbuti să ia diploma de licență în teologie, întorcëndu-se în țară fu numit preot la capela română din Lipsca, unde stând câți-va ani învăță limba germană și urmă pe la diferite cursuri ale Academiei de acolo. În urmă tranferat după a sa cerere ca preot, la capela română din Paris, în decurs de cinci șase ani cât stete acolo, nu numai că se fortifică în cunoștința limbii franceze și diferite studii, dar încă se distinse fôrte mult prin purtarea sa în biserică, în societate și în familie, ridicând fôrte sus prestigiul preotului român în fața Parisianilor, așa în

cât mi-aduc eminte, că un profesor francez la Paris îmi dicea că se miră, cum guvernul român a isbutit să aibă preoți atât de instruiți și așa de bine crescuți.

Părintele archimandrit Partenie S. Clinceni ar fi voit să rămână încă lung timp la Paris, unde era înconjurat de stima și de respectul tuturor Românilor, ba și al streinilor care-l cunoșteu; dar în iarna trecută fu chemat la București, hirotonisit archiereu și în vara acésta fu numit exarh (inspector) al monastirilor, dar cunoscúții și amicii S-sale îl sfătuirăm să-și pună candidatura la scaunul episcopiei de Galați, lucru care fu primit cu plăcere de guvern, camere și senat, cea ce arată că binele și adevărul pătrund în toate colțurile, deși încet, dar tot pătrund.— Iată omul, iată bărbatul ales episcop al Dúnării de Jos. Acum pe lucru, pe lucru, Pré sfințite și amice Partenie; căcăi biserica română are mare nevoie de lucru. Visitați în persoană fie-care biserică a eparhiei ca să vă încredințați, de adevărata stare a templelor religioase și stăruiți să se ridice clerul român prin instrucție, purtare și traiu.

Eniū Báltenu.

ROLUL MUMEI ÎN EDUCAȚIUNEA FETELOR

Prosperarea societății atârână de la virtuțile bunelor mame de familie.

D-na Campan.

O luptă crâncenă se observă de cât-va timp în clasele culte ale societății, o luptă de principii moralo-religioase. Ca și în timpul lui Luther ¹⁾, chestiunea religiunii este pusă în discuțiune. Educațiunea, adevărata școlă a societății, a început a pierde din succesul său prin persecuțiunea inversunată ce se aduce unui factor puternic al ei, *religiunea*.

1) Luther era să devie un mare pedagog, dacă circumstanțele n'ar fi făcut dintr'ensul pe reformatorul Germaniei. La anul 1517 începu să predice în contra îndulgențelor și acesta fu primul său pas către reformă.

N'am intențiunea de a face un studiu curat religios din acest articol, însă pentru a corespunde cu titlul ce i am dat sînt nevoit a lua religiunea ca ajutorul cel mai puternic pentru a ajunge la o adevărată educațiune, conformă și cu legile naturii și cu ale lui Dumnezeu, va trebui să dic și două, trei cuvinte și despre dînsa.

Dacă, după cum se susține de mulți atești, religiunea este trebuincioasă numai claselor înculte, pentru ce mai toți aceia cari studiază legile naturii, o ia în ajutor, ca instrument pentru a-și face demonstrațiunile lor? Dacă religiunea însă că adevărată, n'ar fi necesară orî-cărui popor și pentru orî-ce clasă a societății, pentru ce se mai pretinde dar că   a adus civilizațiunea ?

Pot afirma, că religiunea este necesară și claselor culte. In adev r, omul, se  ice că, este format din spirit și materie, cărora li-se dă nutrimentul necesar. Dar el este și sociabil și prin urmare acest sentiment nu i-se p te insufla de c t numai prin amorul c tre aproapele său, care implică in sine ideea de Dumnezeu.

Acest sentiment trebuie să fie apr pe exclusiv proprietatea femeii, căci întréga misiune a ei nu p te fi îndeplinită de c t dintr'un amor intern, dintr'o afecțiune tandră.

Soția și mamă, iată in două cuvinte destinul femeii, destin pentru care avem că mai mare răspundere, fiind linia trasă de Dumnezeu și natură in vederea intereselor familiei și prin urmare și ale societății.

Acéstă mare misiune, cum va put  fi îndeplinită, c nd sentimentul religios nu va crește paralel cu spiritualul? Inainte de t te femeia trebuie să fie împinsă de o putere interioară pentru a puté deveni adevărată soție, adevărată mamă.

In clasele cele mai înalte ale societății educațiunea trebuie să tindă către acest important rezultat, mult mai trebuincios încă in clasele mijlocii și populare, unde nimic nu p te înlocui îngrijirile ce soția c tă să d  amănuntelor menagiului și ca mamă copiilor săi. In acéstă lume numerosă care form dă majoritatea națiunii române, bună menageră, soția virtuosă, mamă tandră și prev d tore, iată ceea-ce trebuie să fie femeia!

Se va objecta p^ote că este inutil de a pregăti fetele unei vocațiuni care emană de la sine însă-și și care este urmarea seculului lor, și pe care împrejurările contribuiesc tot-d'una a o descoperi; noi nu putem admite acest motiv care ar abandona viitorul familiilor fără indoială nobililor instincte, sentimentelor generose; dar noi credem că este indispensabil de a da un drum care să conducă acolo.

O menageră harnică și prevețitoare care, prin ordine și economie îndoeste bunul trai al tuturilor aceloră cari o încongioră, o mamă înaltă pe copii săi cu spiritul până la Dumnezeu și care contribuiesc a-i forma pentru societate, această triplă superioritate reunită în aceeași femei nu este așa de comună, cum s'ar crede.

Pentru a fi o adevărată mamă nu este de ajuns a da viață unui copil și a-l acoperi de atențiune și mângăere; trebuie mai mult; sunt datorii seriose de împlinit către această mică creatură care comptază mai întâiu de t^ote pe inteligența tutelă a mamei sale. Pentru a fi o menageră harnică nu este de ajuns a atârna cheile de brâu, a da ordin în drépta și în stânga, a schimba servitori și serbitorele pe fie-care și, sau a se plimba de diminęta până s^{er}a de la bucătărie și până la sala de mâncare.

Creșterea dată fetelor p^ote singură iniția în misiunea ce ele trebuie să îndeplinescă pentru a fi geniul bun al focarului domestic în oraș ca și la țară (sat), în palate ca și în bordece.

Acastă creștere înainte de a fi roditore trebuie să tindă a forma echilibrul armonios între inimă și suflet, între inteligență și rațiune. Fetele aū trebuință ca și băieții de forță fizică; prin urmare creșterea dată lor va evita tot ce p^ote slăbi o constituțiune indispensabilă unei menagere pentru a servi casa sa, unei mame pentru a transmite o sănătate nealterabilă copiilor săi.

Nu vorbesc aci de rolul unei dădace, așa de dulce unei inime de mamă, așa de folositor copiilor pentru bunul lor trai; această este o chestiune supusă considerațiunilor igienice care intră în atribuțiunile medicinei. Tot-d'auna s'a đis și se va đice că mamele sînt în stare de a nutri copii lor.

Pentru ca femeia să-și îndeplinescă nobila și prima ei vocațiune, adică pentru a avé copii sănătoși și robuști, este impor-

tant a da fetelor o creștere în raport direct cu această destinațiune. Femeea are o constituțiune mai slabă de cât a bărbatului, é este supusă la cé mai mare iritaré nervósă; dar are o mare forță de rezistență. Se vor apăra dar contra frigului și inflamațiunii; se va evita tot ceea ce tinde a amórți saú escita sistemul nervos; se va regula sensibilitatea lor prin rațiune, și prin religiune; dar practica este cé mai bună garanție pentru present ca și pentru viitor. Nutriméntul să fie simplu dar sănătos, fortificător fără esces, se va prefera mai bine gustările dese cari repară forțele, de cât mâncărurile cari slăbesc stomacul. Cu privire la băntură, apa curată este fórte bună. Să le ferim cât se póte de mult de alimentele apóse saú liquioruri spirtóse, îndoită otravă pentru copilărie.

Curățenia, nu e nevoie a o spune, este prima condițiune igienică, care trebuie să fie observată cu atât mai riguros la fetele mici, cu cât contribuesc a le obicinui din mica lor copilărie cu é.

Nu este nefolositor de a familiarisa micidele copile cu tóte mărunțișurile casei, cu tóte îngrijirile domestice. „Cé mai folositóre și cé mai onorabilă știință, dice Montaigne, este ocupațiunea unei mame de familiă: acésta este știința menagiului. Acésta învățatură are importanța sa în tóte rangurile ca și în tóte condițiunile societății; *strălucire, avere, mediocritate*, etc. femeia are trebuință de a cunoște misiunea sa de menageră, colo pentru a supraveghia, ici pentru a conduce și mai adesea pentru a esecuta é însă-și. Căci, cum s'ar poté deprinde fetele cu economie casnică, dacă nu știu practica acestei misiuni care nu se învață prin teorie?

Christ. Stef. Reverénu.

Viitórea sórtă a școlelor nostre sátești.

Nu póte fi progres, cultură saú știință, unde lipsește școla. Școla este farul civilizațiunii unei națiuni; de la é depinde ca un popor să fie luminat. Dacă știința se mărginește la o clasă

de oameni privilegiați sau de șortă, sau de pozițiunea materială, atunci vorba progres este numai o iluziune pasageră, iar cultura este restrânsă la o mână de oameni, ce etern doresc a fi adorați ca niște fantome. Ast-fel a fost cultura popoarelor vechimii, când știința se mărginea numai la o căstă ore-care, cum de exemplu erau Magii la Perși, aristocratismul la Romani, Druizii la vechii Gali și clasa ciocoiască la noi în țară. Istoria ne arată ca în oglindă toate fazele prin care a trecut țara noastră, greutățile cu cari a avut să se lupte, și mijlocele ce a avut să întrebunțeze pentru a scăpa de unele din aceste greutăți. Am scăpat într'adevăr de multe greutăți, avem însă a ne lupta încă cu multe. Inimicul de năuntru e cu mult mai periculos de cât inimicul din afară. O stăruință de fer, o muncă bărbătească și totul va dispăre.

Ca să ajungem însă la niște rezultate posibile, trebuie a fi înarmați cu tot ce se cere să aibă cine-va la îndemână spre a pute triumfa.

Cel d'ântăi și cel mai principal lucru însă este: a cultiva prin știință masa ce mare a poporului, a o scote din ignoranță și superstițiunii și a întări în niște principii sănătoase și trainice. Acest lucru ca să se pte realisa, pe prima linie stă următorul principiu *a construi localuri de școlă și a avé învățători buni.*

Se pte susține de unii, că învățatorul bun pte face clasă și într'un grajd de vite; și că nu tot d'a-una în palaturile cele scumpe și mărețe se găesc progrese strălucite. Afirm și eă a-césta dintr'un punct de vedere. Nu pot însă generalisa acest lucru; căci, când cine-va este condamnat a-și mânca amarul într'un coșar de vite, sau într'o cociobă țărănească când fără ușă, când fără ferestre, când fără lumină, când fără căldură, când fără spațiu, când igrasiosă este a-și scurta jumătate din viața sa. Nu mai vorbim de copii, — de nobila și frageda generațiune, a cării șortă depinde de mijlocele ce i le creăm noi cei care cunoștem pomul cunoștinței binelui și al rului. Multe din școlele rurale aū un aspect de staul de vite sau după espreșiunea vulgară de *cocine de p...* Cu atât mai mult se pte afirma acest lucru pentru comunele, unde nu există un anumit local de școlă ca proprietate a comunei.

Ei bine un învățător nou venit într'o comună cu o asemenea școlă, dar un fevățător intusiasmat, un învățător cu o imaginațiune viē și aprinsă de dascălii lui, cari îi spuneau multe și de tôte în școlă, un ast-fel de învățător isbit încă de la început de o mulțime de greutăți de felul acesta și altele, simte o durere mare în inima sa, se svîrcolește, căcă să se scape de aceste neajunsuri, alérgă în drépta și în stînga, însă la urma urmelor, or că se descuragiază și lasă cariera de învățător, or căte puțin își pierde căldura de care era intusiasmat la început și ast-fel cade în lăngezire, ne mai făcënd de cît ce pôte și cum pôte. Din cauza unor ast-fel de lucruri, lipsite de normă și lăsate la voia întâmplării, progresul instrucțiunii scólelor nóstre sătești este slab, merge încet și dă róde puține. A avé cincisăse scóle bune într'un județ, nu este destul. Cată a înzestra tôte satele cu școlé bune și a le da tot ce le este de trebuință, când școlă n'are nimic de lipsă, când se pune la dispoziția învățătorului tot ce se are a fi, atunci și învățătorul se emoționează, lusrézá cu pasiune, iar progresul instrucțiunii ia avënt.

Dar die nenorocire lucrul se presentă sub altă formă; *viitórea sórtă a șcólelor săcești* pare a lua altă față; Și étă cum:

Am avut ocasiunea ca printr'un prieten în conterințele anului corent să-mi cadă și mie sub ochi *marele proiect de lege al instrucțiunii publice*, lucrat de D-l Dimitsie Sturza, actualul ministru al instrucțiunii publice, care proiect este prezentat corpurilor legiuitoare încă din anul trecut. Antâiū ochii mei se isbiră d'o lungă și uriașă expunere de motive, ce se face acestui spăimîntos proiect de lege. Citind cu de-a-mănuntul mai antâiū acele expuneri de motive, pe unele locuri am admirat imaginațiunea autorului, pe alte locuri am deplâns sórta instrucțiunii noastre. Când însă am ajuns să citesc și partea expunerii de motive relativă la șcólele nóstre sătești, am rēmas înărmurit și am đis: dacă vre.o dată o lovitură mai grósnică s'a dat șcólelor rurale, apoi nu s'a dat și nu se va da decât prin acest proiect, dacă va avé nenorocirea să fie votat de corpurile legiuitoare în sensul cum este redactat de D-l Sturza.

Prin espunerea de motive, Dl Minissru dă a se înțelege că dacă pînă astă-đi șcólele rurale n'au dat róde în dejuns, cauza

n'a fost alta de cât învăţătorii acelor şóle; adică: că învăţătorii n'au fost de cât nişte inimi ai luminării poporului. Ne-dréptá acusaţiune, ce Dl Sturza voeşte s'o rěsbune prin reducerea salarilor învăţătorilor la 70 lei lunar; la 50 arii loc, pe care învăţătorul va face esperienţe cu elevii, la 240 lei pe an, ca premiú ce s'ar da acelorá învăţătorí, ce ar avé în tot cursul anului 50 elevi regulaţi şi la 10 lei mensual din partea comunei, ce s'ar da acelor învăţătorí, cari ar face curs cu adulţii, cu locuitorii cei mari din sate.

Învăţătorii satelor nu le daú în láaturi de la nici o dispoziţiune a legii, fie é cât de gré, când ei ştiú, că este în interes comun şi în favórea luminării poporului. Cu tóte astea noi, credem, că nişte dispoziţiuni ca cele arátate în expunerea de motive a proectului D-lui Sturza, în loc să foloséscă, ele vor paralisa şi ceia, ce s'á făcut până acum.

Gré şi gróznică sórtá cade asupra şócelor sáteşti, de se vor realisa nişte ast-fel de dispoziţiuni despotice şi desastróse pentru şóla poporului!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(Va urma)

Pr. Al. Porescu.

BIBLIOGRAFIE

Manual de geogr. judeţului Mehedinţi, de D. Stăncescu şi poetul Sorénu.

Să simte în ţará la noi mare lipsă de cărţi didactice, şi mai ales de cărţi *bune* didactice, de aceia trebuie să simţim cu toţii o deosebită bucurie, când dăm pe ici pe colo peste o carte bună didactică, fie aceia orí şi de soiú.

O asemenea carte bună este cartea suscitată, care deşi nu este de un interes tocmai general, căoi cercul unde se vor folosi de é este numai un judeţ, totuşi eú așa cred, că meritá să ne ocupăm de é şi noi în colónele acestei reviste. Şi étá de ce. ántáiú pentru că este scrisă de un om, care prin elaborarea a-

cestei cărți își arată competența destul de clar pentru a scrie o carte didactică, și așa face o excepție, căci la noi foarte mulți scriu ori din punct de vedere al câștigului, ori din orgoliu; a doua oră pentru că ne ținem de datorie a arăta în public pe aceia, cari lucrăză pentru școlă, și de sigur că mulți vor iscăli împreună cu mine, când zic, că D-l Stăncescu scriind geografia din cestiuone, a adus serviciu școlei, și mai ales școlilor din județul Mehedinți.

Apoi este acest manual de geografie și de un interes general, căci ce bine și imbucărător ar fi pentru învățământul geografic în țara la noi dacă am avea geografia fie-cărui județ în parte, în detaliu?! În alte țeri așa este și sperăm că peste câți-va ani în urma inițiativei unui adevărat om de școlă, se vor găsi mai mulți omeni cu labore, care se vor interesa de tot ce poate ridica școlă și vor lucra la a desvolta mijlocele cu cari ne putem ajuta să înaintăm pe terenul cultural.

Și până acum putem observa un imbucurător progres. D-nul Stăncescu scriind această carte, a înmulțit tabăra luptătorilor progresului.

Noi îl salutăm cu bucurie și dorim ca se afle mulți imitatori.

Dar să trecem la cestiuone, se vedem cartea!

Două cazuri i se ivesc criticului, când nu trebuie se vorbească ori se scrie mult: când ori că este de tot reu opul de care se ocupă, și așa nu merită vorba, ori că este bun și atunci nu este mult de criticat.

Cartea D-lui Stăncescu face parte din categoria această din urmă, de aceia și eu voi fi pe cât se poate de scurt.

D-nul Autor stăpân pe materia pe care o tratăză, și în curat cu principiile pedagogice ce trebuie să le aibă în vedere scriitorii, lucru peste care foarte mulți trec — s'a apucat într'un moment bun și a scris o carte bună.

Iată ce pot zice pe scurt; și așa dori să pot zice asta de multe ori și despre mulți, de sigur că din această vorbă puțină cu toții am câștiga, și mai ales ar câștiga școlă noastră națională.

Cartea din cestie este tipărită în Turnu-Severin, *Tipo-Litografia Națională Ralian și Samitca*, prețul 50 bani. Hartia bună, ti-

parul curat și literile destul de mari pentru a nu ne teme că copiii își vor strica ochii învețând din acest manual

Vorbe pentru un amic este titlul broșurei în care D-l Al. I. Șonțu a tipărit conferința sa despre D. Soreanu, ținută în „Soc. Tinerimei Române.“

Imprejurarea că on. cetitori a acestei reviste cunosc pe D-l Șonțu, mă scutesce ca să vorbesc eu cu această ocaziune despre D-sa ori despre opurile D-sale.

Eū știu numai atât, că D-l Șonțu de și tîner, are deja un nume destul de frumos, că acest nume și l'a cîștigat printr'o continuă lucrare, și opusculul din cestiune ne este un nou martor despre zelul, modestia și simțirea D-lui Șonțu, care a făcut un serviciu însemnat literaturii scoțînd la lumină poeziile unui tîner poet, căci zicem și noi cu D-l Șonțu că D. Soreanu a fost poet, pe cari mulți nu le-a citit ori le a uitat dacă le a citit.

Èr modul și rëndul cum D-l Șonțu ni înfățișeză poeziile lui Viorel (D. Soreanu, acum mort, acest pseudonim îl întrebuița) numai ne a mai mîrit stima și iubirea către suvenirul regretatului Poet...

Eū am fost de față, cînd D-l Șonțu, a ținut această conferență, împreună cu mulți alții am aplaudat și pe conferențiar și frumusețea poeziilor citate.

Cine 'și va da ostenela să citească cîrticica din cesti, va petrece dulce timpul în care citește, eū am cetit'o și după ce am auzit cuprinsul. Alții pôte să-o citească și de două ori...

Doritorii să se adreseze la D-l Șonțu.

București, 12/24 Dec. 1886.

Ioan Russu

Pedagogie Educativă ⁽¹⁾

Cé mai neapărată trebuință de educațiune.

Educațiune, educațiune și iarăși educațiune; pedagogie ⁽²⁾ e-

1) In No. 6 precedent, am făgăduit cititorilor noștri să le dăm sēma despre tractatul D-lui Vessiot în privința educațiunii copiilor în școle. Iată că începem ađi

2) Cine vrea să-și improspeteze ideile asupra educațiunii și pedagogiei, binevoescă a citi în No. 1 și 2 anul I al revistei *Lumina pentru toți*, sub aceste titluri.

ducativă, tractate pedagogice, încercări asupra educațiunii, manual pedagogic, conferințe asupra educațiunii, metodologie pedagogică; acestea și altele de felul acesta sînt cuvintele ce resună de la o margine la cé-l-altă a Franței, ca să vorbim numai de acé țară; acestea sînt titlurile celor mai multe cărți ce apar pe fie-care ȳi; acestea sînt dările de sémă cele mai numeróse ce se vęd publicate nu-numai în revistele pedagogice și școlastice, ci și în tóte gazetele politice, științifice și literare.

În nici o țară și nici-o-dată, de când ține minte omul, nu s'a făcut o mișcare pedagogică mai mare, mai imposable ca aceea care se produce în acest moment, în Franța. Acesta probéză că lumea luminată din Franța s'a încredințat din ce în ce mai mult că știința cé mai folositoare, cé mai bogată în urmări bine-făcătoare pentru omenire în genere și în parte pentru un popor care vrea să trăească liber, acé știință este pedagogia, știința care se ocupă cu creșterea omului în tóte privințele și mai ales în privința morală. Acesta mai probéză că cé mai însemnată lucrare de care trebuie să se ocupe conducătorii unei nații cari-ı doarese binele din tot sufletul și din tótă inima lor, acéstă lucrare este educațiunea ei și mai ales a copiilor ei cari vor ajunge odată cetățeni.

În adevăr, ómenii luminați și cu tãrie de caracter aũ observat că unii chiar din cetățenii luminați sînt așa de slabı de ânger, în cât pe dată ce dau de o nenorocire, se descuragéză, își pierd cumpetul, își blestemă sórta, ba chiar unii își scurtéză viața; sau sînt așa de puțin hotărîți, așa de puțin statornici în credințele, în ideile și în opiniile lor, în cât ei și le schimbă numai de cât, în fața amenințãrilor sau făgăduielelor, ceea ce este nu numai o degradare morală a ființei omenești, ci și un pericol pentru libertățile dobândite prin atâtea greutăți și chiar prin vãrsãri de sãnge.

În adevăr, omul póte să fie învățat, póte să fie tobă de carte și cu tóte acestea să nu fie hotărît, să nu fie tare de voință, ci să se schimbe dupe împrejurãri, să se supue de frica amerin-

țarilor, să se dé dupe înteres, fapte cari arată că asemeni ómenî n'au caracter. De aci vine că veđi astăđi pe unii dați cu trupul și cu sufletul formeî de guvern în ființă și a doua ți combatënd'o, dacă acéstă formă de guvern nu mai este în ființă, căci nu se mai teme de é sau nu mai póte avé nici un folos material de la dénsa. Când însă acé formă de guvern se reînființéză, îi găsește din nou *devotați* ei. Așa, de exemplu, când împératul Napoleon era tare și mare, cé mai mare parte din Francezii învêțați, — căci nu mai vorbind de cei neînvețați — erau cu totul închinați lui, dar îndată ce el a căđut, aceștia erau dușmanii lui de mórte și treceau de republicanii cei mai înfocați; când însă căți-va partisanî ai familii fostului împérat asigurau pe toți că moștenitorul împératului avea să se sule negreșit în curênd pe tronul Franței, atunci mulți *din zeloșii republicani* și-au dat arama pe față, căci au început să bărfescă contra republicei și să se laude că împératul are să vie cu oștiri streine și să desființeze republica. Dar partisanii împératului n'au isbutit. Ei bine, atunci aceleși persoane, cari se láudau cu împératul, s'au arătat iarăși că sînt republicani. Dar ce să mai ăicem noi de Francezi, când la noi, în România, asemenea schimbări de idei, de opiniuni, se sêvêrșesc pe fie-care ți. N'avem decât să privim la D-nii N. N., cari pînă mai anțêrț erau guvernamentali cu totul, și atunci înlată ce au fost opriți de a mai sêvêrși jafurile ce le făceaă, de odată s'au arêtat dușmanii cei mai înviersunați ai ómenilor de la cârma țerei. Vêđëndu-se însă amerințați, că vor fi trași la răspundere pentru jafurile și nelegiuirile de tot felul ce au sêvêrșit, pe câtă vreme au avut șodolanul, au pus botul pe labe și cu încetul s'au apropiat din nou de ómenii de la putere, de la cari au primit în schimb: unii o deputație, alții altă poziție sigură, cea ce-i face să găsescă pe cei mari ómenî minunați. Dar iată că nu se mai mulțămesc să ródă numai câte un os, ci voesc să li se mai dé încă câte unul sau două. Li se refuză însă acéstă? ei bine, ei încep iarăși să strige contra guvernului. Mâine, mâine însă, dacă li se dá cea ce au cerut, mâine ei vor fi amicii și sprijinatorii guvernului. Or și cine póte judeca că o asemenea purtare nu este de loc cinstită, că asemeni ómenî cari își vînd

conștiința pentru lucru de nimica, și-ar vinde bucuros și țara, dacă s'ar găsi un strein, care să-i plătescă ceva mai gras sau să-i amenințe cu puterea de care ar dispune acel strein.

Asemeni oameni nu sînt ei ôre primejdiôși? De sigur că ni-
menî nu se pôte îndoii despre acesta.

Dar care alt lucru pôte fi cauza acestei schimbări neincetate, acestei nestabilități, de cât lipsa de caracter?

Ei da, lipsa de caracter, de voință luminată și hotărîită, este cauza că omul nu este statornic în opiniile sale.

Deci prima datorie a căpeteniilor unei țeri care tinde spre înaintare este formarea caracterelor (¹). Și dacă acesta este neapărat trebuinciosă în orice țară, cu atât mai neapărat trebuinciosă este într'o țară liberală, unde puterea atărnă de la alegătorî, cum e în Franță, ȕice D-l Vessiot, și noi ȕicem cum este și în România. Dacă alegătorîi vor fi hotărîiți în voința lor, tari de caracter, ei vor alege numai ômenî demnî.

(va urma)

E. B.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Semne învêselitôre pentru școla poporului.

Proiectul de lege al Dlui Ministru Sturza a fost discutat de comitetul delegațiilor camerei deputațiilor și Dl. deputat A. Vizanti, raportorul deputațiilor delegați, a publicat raportul. Din acest raport se vede că léfa tutulor învêțătorilor și învêțătorelor s'a fixat la 90 lei pe lună, plus o recompensă pentru cei cari vor fi avut mai mult de 50 școlari regulați.

Acum rêmâne să se vadă, ce se va face, când se va vota legea. Sperăm că și guvernul va consimți la acesta, căci a reduce pe toți învêțătorii la 70 lei lunar ar fi o nedreptate pentru învêțătorî și o lovitură de môrte dată progresului școlii rurale: învêțătorii cei buni ar părăsi posturile lor.

Eû sper însă că se va ajunge la sfêrșit bun. Dreptatea va triumfa pînă în cele din urmă.

E, B.

1) *Caracter* vine de la o vorbă grecescă, care însemnă a *șgâria*, a *săpa*, a *grava* sau a *împipări adânc*; cea ce vrea să ȕică că prin *caracter* se înțelege ceva adânc săpat într'o ființă, iar în sens moral însemnă *șentimentul onôrei și al dreptății săpat în sufletul omului* în cât nu'l mai poți șterge.

O ȘCOALĂ NOUĂ

Dilele trecute pe domeniul coronei Șegarcea, districtul Dolj, s'a făcut inauguratiunea școlei de băieți și fete, construită cu cheltuiala M. S. Regelui. Acastă școală este una din cele mai frumoase din țară, având săli pentru instrucțiunea copiilor de ambele sexe, mici apartamente pentru profesori și profesore, o cameră specială pentru atelier, unde se învață a fabrica pălării de pae. Deja fabricatiunea a început și a avut un rezultat bun. Înainte cu școlile ateliere!

Redacția.

Notițe Istórice

asupra școlilor din orașul Giurgiu și din județul Vlașca.

de Dl. I. Boldescu.

În No. 5 pag. 227—231, am dat sēma despre acastă lucrare a D-lui Boldescu în ce privesc școlile primare publice de băieți și de fete, rămâne să mai vorbim despre *Gimnasiu* și despre școlile particulare

Gimnasiul din Giurgiu

Primăria Giurgiu vroind să înființeze un gimnasiu, mai întâiu a pus de a clădit local și apoi, la 5 Noembrie 1869, a înființat clasa I de gimnasiu clasic cu 2 profesori; în anul 1870—71 a înființat și cl. II, dar profesori au rămas tot numai doi; în 1871—72 s'a înființat și cl. III, cu 4 profesori. Prin stăruința Directorului Droc-Barcian, s'a înființat o bibliotecă, un cabinet de fizică, un început de muzeu, un început de grădină botanică, s'a instalat aparate de meteorologie cari funcționează regulat și s'a completat toate aparatele didactice; așa că acest gimnasiu se poate număra cu tot dreptul printre gimnasiile cele mai bine organizate din țară.

Răsboiul, din 1877 și 1878, a făcut mare pagubă acestui gimnasiu ; căci, mai toate bombele dușmanilor din Rușciuc au fost îndreptate în palatul gimnasiului, care era ce mai mare casă din oraș, așa că edificiul a fost aproape distrus cu totul, iar lecțiile au fost întrerupte de la 1 Maiu, 1877, pînă la 4 Septembrie, 1878, când s'au reînceput în case închiriate pînă la Septembrie, 1879, când gimnasiul s'a mutat în localul său care, în urma reparării, a primit mai multe îmbunătățiri.

În anul scolar 1883 — 84 acest gimnasiu avea 140 de scolari, împărțiți în patru clase, cu șase profesori și anume D-nii N. Droc-Barcian care e director, C. Savescu, F. Caizer, I. Popescu, D. Mardan și G. Ionescu.

Fie-care profesor era plătit cu 360 lei lunar, de la comună. Comuna însă primia subvenții anuale de la stat 5 mii lei și de la județ 3500.

Acum însă acest gimnasiu este luat pe seama ministerului.

Școlile particulare

Antăia școală particulară, în Giurgiu, a fost deschisă la 1843 de dascălul Dumitru Marinescu, unde primia fete și băieți, pînă la 1861., iar de atunci încôce numai băieți. Acastă școală a funcționat fără întreruperede la 1843 pînă astăzi, aducând astfel un mare serviciu Giurgiuvenilor, având anual câte 70 copii, când școlile publice nu erau destul de dezvoltate, iar acum are câte 30 pînă la 50 copii, mai mici de 7 ani. Dar bietul profesor Dumitru Marinescu a îmbetrânit cu totul, așa că cu mare greutate mai poate da lecții și nimeni nu se gândește să-i de o mică resplată !

A doua școală particulară, în Giurgiu, a fost deschisă de profesorul Vasile, la 1846, dar fiind închisă la 1848, din cauza ocupării armatelor streine, nu s'a mai deschis. În această școală urmau vro 35 de scolari.

A treia școală particulară, în Giurgiu, a fost deschisă de învățătorul Mirea Stănescu, în timpul revoluției, de la 1848 și care a funcționat și dupe revoluție. Acastă școală de băieți era mai bine organizată, urma cursurile dupe programa eforiei școlilor

și făcea și mici exerciții de gimnastică. În această școală erau câte 40—50 de scolari, pe fie-care an.

Dascălul Mirea Stănescu e acum protopop al jud. Vlașca.

Au mai fost și alte școle particulare românești în Giurgiu, dar ele au ținut puțin; de acea D-l Boldescu nu le mai menționează.

În familiile grecești din Giurgiu da lecții dascălul grecesc Daniil de la 1829—1876, când a murit de bătrânețe.

„La 1843, erau în Giurgiu două școle grecești, sub conducerea dascălului Sta-
vride și alta sub a dascălului Spirea: ce dintâiu a durat până la 1846, ér a
„doua pînă la 1848. Fie-care școală avea de la 30 pînă la 40 scolari.“

La 1847 s'a deschis în Giurgiu o școală elenă regulată, sub direcția profesorului C. Cochinos, unde se învăța grecește, românește și franțuzește, având de la 50—60 scolari. É a funcționat neîntrerupt pînă la 1853

Între anii 1850 și 1852 a mai fost în Giurgiu încă o școală grecescă, dar neregulată.

De la 1853 pînă la 1859, n'a mai fost în Giurgiu nici o școală grecescă.

De la 1880—1877 a funcționat în Giurgiu o școală grecescă regulată sub direcția lui St. Solomonide, care școală s'a redeschis la 1879, după război, sub conducerea lui Nicolî, Popa-Costea pînă la 1882; ér de atunci încôce iarăși sub conducerea lui St, Solomonide. Acastă școală are trei profesori: de grecește, românește și franțuzește, numărând de la 50—60 școlari.

De la 1879—1882 a mai fost o școală grecescă pentru copii cei mici.

De la 1861—1876 s'a deschis în Giurgiu și o școală bulgară, sub conducerea D-lui Casabof, care în urmă s'a numit Casabian, în care școală urmau de la 70—80 școlari și învățau românește, bulgărește, franțuzește, nemțește și grecește

De la 1864—1878 a funcționat în Giurgiu și o școală germană, având vr'o 24—30 copii, sub conducerea lui Eduard Liptay.

De la 1880—1883 a fost o a doua școală germană cu 30 de școlari, sub direcția lui Franz Pröglhof.

Aastăși mai e o școală catolică în Giurgiu pentru copii mai mici de 7 ani.

Ovrei din Giurgiu au avut totdeauna o școală pentru copii cei

mică. Dar de la 1874—1884 au avut și o școală bine întreținută, cu 50—60 școlari, unde se învăța limba ovyreiască, română și germană.

Școlile particulare de fete din Giurgiū.

Cel d'ântâiū pensionat particular de fete, în Giurgiū, s'a înființat pe la 1863, de D-ra Groter, unde se predau limbile română, francesă și germană, dar avea numai 15 eleve, de aceea la 1865 s'a închis, când Ana Leitner, o germană din Viena, deschise un pensionat de fete, care a durat pînă la răsboiul din 1877. În acest pensionat se învățau limbile germană, română, franceză, grăcă, musica vocală și piano, avënd 43 de eleve.

La 1868, D-ra Moscuna Dunca, grăcă din Constantinopol, deschise de asemenea un pensionat de fete, în care se dau grăca, franceza, româna, germana și piano, avënd 30 de eleve, dar în 1876 îl închise, căci s'a întors în patria sa.

În 1879 s'au deschis trei pensionate de fete, din cari al D-rei Miron, româncă din Banat, s'a închis dupe un an; al D-omei Sița Petrescu s'a închis în 1884, dupe ce a funcționat regulat cinci ani, fiind bine condus și avënd clase primare și 2 gimnasionale; al treilē pensionat deschis în 1879, este acela al D-rei W. Appel, germană din Bavaria (numită acuma D-na Dicescu, dupe numele bărbatului). Acest pensionat face mare onōre școlilor particulare, căci este fōrte bine organizat și condus. El are 4 clase primare, două gimnasionale, cu 65 de eleve, și o grădină de copii, cu 20 de elevi. Afară de studiile obligătore se mai învață franceza, germana și piano.

În tōmna acēsta (1886), Dl Dicescu transferându-se în București ca institutor, se decisese să desființeze pensionatul din Giurgiū, dar familiile de acolo, disperate de lipsa unui bun pensionat de fete, au stăruit pe lîngă D-nul și D-na Dicescu ca să nu'l desființeze și îi au înduplecat la acēsta, așa că D-na Dicescu a rămas și anul acesta în Giurgiū. Dar la anul, ce se va întēmpla? — Nu știū.

Ne oprim aci de astă-dată, cu darea de sēmă despre aceste notițe istorice, rămâind ca pe viitor să vorbim și despre școlile rurale.

E. B.

Tot se mai găsesc omenii ai lui Dumnezeu.

A). mulțumiri M. S. Regelui.

D-l D. Vlăscénu, învățătorul com. Ruseț, județul Brăila, ne scrie că M. S. Regele a trimis școlii 189 cărți din cele mai folosite și chiar foarte trebuincioase învățământului spre a se distribui între școlarii. Tot cu cheltuēla M. Sale s'a reparat și școla. Astfel de fapte din partea M. Sale I atrag dragostea poporului tot atât cât o biruință pe câmpul de război. Dar iată că învățătorul se roagă ca, din cei 100,000 lei dăruiti de M. S. pentru clădire de școli rurale pe domeniile coronei, să se clădească și în comuna sa, un nou local de școlă, Dacă vocea noastră poate fi ascultată, rugăm și noi ca să se audă ruga învățătorului.

B). *Biuroul conferințelor învățătoresți*, ținute acest an în Slatina (Olt), ne roagă să publicăm din parte-i mulțumiri următorilor persoane: D-lui Pop Hagiū, comerciant, care a oferit gratis lămpile și petroliul necesar pe tot timpul conferințelor; D-lui Sfințescu, institutor superior, care a oferit gratis mai multor învățători harte și cărți lucrate de D-sa, pe lângă acea că a explicat în conferințe poeziile *Cântarea dimineții* și *Cântecul gîntei tatine*; D-lui Leabu (I. M.) care a ținut conferințe asupra teselor: *Școlile rurale și menirea lor în Societate, și despre expozițiile școlilor rurale*; D-lui Ilasevici (din Teleorm. prof.) care a vorbit asupra *causelor ce se opun progresului învățământului în școlile elementare*; D-lui Pădurēnu care a tractat despre *învățământul intuitiv*; D-lui M. Ionescu, căci a ținut conferințe asupra *învățătorului față cu sine, cu școla și cu societatea*.

C) *Mulțumiri D-lui A. Stolojan*, proprietarul moșiei Herăști. Dacă proprietarii s'ar interesa de sorta școlilor rurale, de sigur că ele ar lua avânt. Unul din proprietarii cari se gândesc odată pe an la școla rurală e și Dl A. Stolojan. Anul trecut, după cum s'a văzut în No. 4 pag. 141 Anul I, al revistei noastre. Anul acesta a făcut de asemenea. La 6 Iuliu trecut, a adunat zece școle rurale la moșia sa Herăști din Ilfov, a dăruit copiilor cărți, creioane, tocure, condeie, unora și bani. Afară de

acestea a mai dăruit 80 bote, 100 sape, 120 seceri, 200 furci, 100 casmale, 120 lopeți și 150 cöse. În urmă s'a dat mîncare tuturor elevilor de ambe sexe, la care masă a servit însă-și D-na Stolojan și altă masă cu mîncare și băutură părinților și celor alte persoane venite acolo. Acastă sêrbătoare nu s'a sevîrșit în casă, ci afară la cîmp, lîngă o pădure, unde se făcuse un cort împodobit cu foi de tufă, cu spice de grâu, scôrțe românești, prosope și lucrurile făcute de eleve în cursul anului. Un kilometru departe de cort, școlele s'au pus în regală, avênd fiecare în frunte pe învățator, stégul și gôrna, unele școle avêu copii cu pusei și îmbrăcați ca dorobanții. Ast-fel au pornit spre cort cîntînd. Cînd au ajuns la cort s'au așezat rond, iar Dl și Dna Stolojan cu alte persoane de considerație, s'au apropiat de fie-care școlă, în care timp fiecare școlă își cînta imnul. După acêsta Dl N. Iordănescu, iuvățătorul com. Hotarele, a pronunțat un discurs în care mai întăiu a stărui mult asupra foloselor materiale și morale ce cîștigă din învățatură cei ce urmêdă regulat la școlă, al 2lea a arêtat cum guvernul se îngrijește ca sê înființeze neîncetat școle rurale, normale și de meserii, dar școlă rurală suferă de mai multe rele din cari principalul este venirea neregulată la școlă a copiilor; în fine a vorbit de sêrbătorea în cestiune muțumind Dlor proprietari Stolojan de incurajarea ce fac școlei poporului. La acestea Dl Stolojan a rêspons printr'un discurs în care a țis ca învățătorii să-și dê ostenela să infiltreze în copii adevêrul, dreptatea și cunoșterea datoriilor de cetățeni liberi. La urma urmelor, tot corpul didactic al celor zece școle rurale a fost invitat sêra la masa Dlui Stolojan. Ori ce s'ar țice, dar asemenea fapte merită laudă din partea orî-cui și mulțumire din partea școlelor rurale și a amicilor acestor școle. Acêsta e cauza pentru care redacția aceste reviste mulțamește Dlui Stolojan.

E. B.

Notițe Literare.

Revistele sosite la redacție sînt următoarele :

Revista literară, Anul 7 Sumarul : Nopțe albă (poesie), Convorbiri teatrale, Suicidul și duelul, Organizarea învățămîntului public, Presentul și viitorul (poesie), Chants d'Aurore, Incercări asupra literaturii române, La ce visază fetele, Dospirea pămîntului, La mormînt (poesie), Elena, romanț de D. Bolintineu (reproducere).

Cuprins destul de variat, apare însă această revistă atît de rar după luni de zile, pe lângă tóte că ar trebui în tótă luna.

Revista societății „Tinerimea română“, No. 12 Sumarul : Apa trece, pietrele rămân, Dare de sémă, Studiu asupra poetulu Catul, *Din trecut*. Diverse.

Economia națională, Nr. 44 Sumarul: Importanța cercetărilor experimentale în agricultură, Mișcarea populației țerii sub raportul religiunii, Stațiunile agricole, Cultura tutunului, Rîmele, Bascula, Diverse. — Renumerele acestei reviste ne scutește de orî-ce laude.

Gazeta săténului, apare în R.-Sărat, No. 19 coprinde: Cronica agricolă, La redacțiunea unui jurnal, Impositul asupra venitului, Lintea, Tarhonul, Agricultura, Educațiunea femeilor la Chinezi, Diverse. — Acéstă revistă este cé mai frumósă în felul ei și una din cele mai bune din câte se află în România.

Recreații științifice, No. 9 Sumar : Geometrie. Geometria Analitică mecanică, Diverse.—Revistă recomandabilă matematicilor.

Analele medicale, Nr. 5, conține studii fôrte interesante de d-nii doctori G. Grigorescu, N. Constantinescu, N. Manolescu și alții.

Póte vom reveni asupra importanței acestei reviste.

Progresul medical român, No. 41, Sumarul este forte variat. Studii de d-nii Dr. Urechia, Grün, Angelescu etc.

Șcôla rurală, revista corpului învățătoresce primar-rural din jud. Dolj. și Romanați, No. 3 coprinde: Rolul deprinderii în creșterea copiilor, Conductor, O fabulă, Educațiunea reproducere după (*Șcôla și familia*), Ce se lucréze săténul, Revista „*Lumina pentru toți*“, Diverse.

Țara noastră, 8 coprinde: școala normală pentru institutori și cultura institorilor noștri actuali, Regina Dunării, Privire fugitivă asupra poesiei de ocaziune la Români, Sistem național de economie politică (traducere după List), Religiuinea și știința, Cât te-am iubit (poesie). Diverse.

În privința studiului „*Privire fugitivă asupra poesiei de ocaziune la Români*” am avut ceva de observat: pre mi se pare ceva *originală*; scriitorul aceluia studiū de sigur este un absolvent al școlii normale a Societății, unde era mai anii trecuți d-l Slavici profesor de literatură a c rui caiet ce l dădea elevilor drept notițe de literatură la partea relativă pre sémână cu cele coprinse în acest studiu. De sigur însă că nu d-l Slavici a copiat, ci elevul său d-l D. Ștefănescu pre s'a luat după cele ce a învățat. Când scrim studii, trebuie să *cugetăm* noi însine mai mult numai atunci stndiul are valoare; dacă copiezi însă după caietul ce ai învățat în clasă, atunci n'ai nici un merit.

Revistele de peste Carpați:

Convorbiri pedagogice, apar în Panciova (Banat), No. 5 cu, prinde: Georgiu Radu Melidon, Când se trimetem prunciia la școlă? De ale noastre, Școlile din Blaj, Două mame diplomate, Diverse.— Acastă revistă are pe lângă altele un stil curent.

Ludimagister, Organ pentru trebuințele învățătorilor, apare în Reșița (Banat), sub redacțiunea d-lui I. Simu. Nr. 16 coprinde; Școala populară și folosul ei, Despre baves și scriptele sale-Presa noastră despre noi, Diverse.— Importanța acestei foi a fost recunoscută de toți dascălii din Banat cari l'au declarat de organ al lor.

Școala și familia, foie pentru creștere și învățământ, apare în Brașov. Nr 14, coprinde: Igienea școlară. Disciplina în școlă, Stupăritul, Pétra înțelepciunei, Din clasa școlarilor începători Luceșul și educațiunea femeii, Diverse.—Iată o revistă care face mare onoare redactorilor ei.

Cărțile săténului român. apare în Blaj. Nr. 10 coprinde: Timoteiu Ciparu, Puterea de viață a națiunei Române, Despre cultivarea pomilor, Omul cu trei minți, Diverse.

Amicul Familiei, apare în Gherla, Nr. 21 coprinde: Babeta (roman) Idealul perdut, Poesii, Universitatea din Cotnar, Cate-

drala de la C.-Argeș, Diverse.—Acastă revistă, ca și cărțile săténului român. urmărește cu succes răspândirea luminei în popor.

Cărți didactice :

Gramatica limbii românești. pentru școlele primare de Ión Darin, Brașov, Editura Autorului. Iată o gramatică foarte bună !

Noul metod de aritmetică pentru cl. I primara de P. M., aprobată de On. Minister al cultelor și Ins. publice, Editura „Carol Göbel“, prețul 20 bani.

Cărți diverse :

O opiniune asupra organizațiunei serviciului Sanitar rural, d. Dr. Ionescu Buzéu, Tipografia Haralambie Rădulescu, Pitești. Coprinde multe lucruri interesante relativ la viața săténului Român și poate vom mai reveni asupra acestui opusc folositor.

Oglinda purtării omului in societate de Crăciun Voiculescu. Tipografia S. Vorvorénu, T.-Magurele. Acastă cărticică se recomandă tuturor.

Buletinul Societății Geografice, publicat prin ingrijirea d-lui G. I. Lahovary, Trim. 3 și 4 cuprinde 1) Actele societății, 2) Memorii, conferințe etc.

Școala națională și principiile ei, se vorbește despre é în Nui mărul precedent mai pe larg.

Procesul Epocéi în versuri de Al. I. Șonțu. On. cetitori ai acestei reviste cunosc deja pe d-l Șonțu, de aceea nu vom vorvi aci mai pe larg despre acastă carte a d-lui Șonțu.

Ludimagister (organ pentru trebuințele învățătorilor), apare săptămânal în Reșița (Banat). 3 fiorini pe an, având de redactor pe D-l I. Simu, foarte bine cunosent peste munți. No. 23 de la 21 curent, cuprinde: *Scopul suprem al educațiunii* de I. S ; *Alaptarea materială*, dupe „*Economia națională*“ (urmare;) *Din viața învățătorilor ; Bibliografie.*

„*Economia Națională*“, care apare de dece ani, în București, sub direcția cunoscutului economist român P. S. Aurelian. É apare săptămânal și costă pe an 25 lei. In No. 51, de la 22 curent, cuprinde *Ateliere-școle prin orașe și sate* (Despre acest articol ne vom ocupa în No. viitor saū chiar îl vom reproduce. dacā se va puté); *Beneficiile intermediarilor în Englitera, Austria*

și România; *Idei greșite. Cleitul vinului, Industria română; un mare parazit al rădăcinii. Influența tăierii asupra cârnii; Revista agricolă și comercială; Fapte agricole și industriale.*

Amicul familiei (diar beletristic și enciclopedic-literar) apare de două ori pe lună, în Gherla (Transilvania), sub conducerea D-lui N. T. Negruțu. Acastă fôe, deși ilustrată costă pe an 10 lei.—No. 24 (ultim) cuprinde *Babeta* (roman; urmare); *Adio*; *Colinda Argeșului. Măsură contra holerei. Notițe literare. Lăsați, In drum* (poesii). *Idealul pedut. Diverse.*

Gazeta Sătenului (fôea cunoștințelor trebuincioase agriculturii și poporului). Apare de trei ani, în R.-Sărat, sub conducerea D-lui C. C. Datculescu, și costă abonamentul anual numai zece lei, deși apare de două ori pe lună (vedeți articolul nostru, din acest număr al „*Luminei p. toți*” intitulat „*Omul sfințește locul.*”) Acastă revistă ilustrată în ultimul său număr No. 22 cuprinde: *Cum s'ar puté forma în țară o societate de construcții rurale cu scopul de a clădi sătenilor case de locuit, spațioase dupe exigențele timpului, dând astfel o formă estetică și igienică satelor* (In No. următor al revistei noastre ne vom da și noi sêma despre această cestiune): *Turbarea. Din știința pentru toți, Schitul și Palmierul de la Staueli; Țelina; Bôle d'ale naționalității; Corespondența specială, din Viena; Din țară; Buletin comercial; Miscelanea.*—Cum vede orșicine, acastă fôe este foarte folositore pentru sătên.

Convorbiri pedagogice, apare odată pe lună în Panciova, având câte o ilustrație. Redactor e D-l I. Pop Reteganul și costă pe an trei fiorini. No. 7 cuprinde; *Cordescu cu portret; Ortografiile române în școlă; Un inspector școlar; Tractat practic; Școlile din Blaj; Amintiri din copilărie; Matematicul; Anecdote; Cronică contemporană; Revista diarelor pedagogice; Cúrier bibliografic; Moaic; Loc de informări; Ghicitură; Telefonul redacției.*—Acastă revistă este lucrată cu multă îngrijire și tipărită curat; de aceea o recomandăm amatorilor de citire.

Școla și familia (fôe pentru creștere și învățămînt), având de director pe Dl Stefan Iosif și de redactor pe Dl I. Dariu. Apare de două ori pe lună în Brașov și costă pe an 10 lei.—Ultimul No. (al 16, din 15 Noembrie) cuprinde: *Câte-va puncte din*

psihologia empirică; Igiena școlii; Modul practicei la tractarea literilor cu școlarii începători. Inaugurarea unei școle în București, Proceșele verbale ale adunării generale a reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din Distr. Brașov; Stupăritul; Pietra înțelepciunii; Cocoșul și Rubinul. Diverse, Bibliografie. Am ăis'o și o repetăm că această fée e una din acelea cari fac onóre foilor române de peste munți.

Revistele „Țara nouă“, „Revista literară“, „România literară“, „Finerimea română“, nu s'au mai priimit de lung timp.

Nici-o-dată, Poesii și nuvele, acesta este titlul unei cărți publicată de DI N. Bălănescu (cocite) care nu costă de cât 2 lei. Tiparul și hărtia frumoșe. S'a tipărit la Tipografia Thiel și Weiss, str. Dómnei 15 bis, București.

Revista Israelită, sub direcția Dlui Dr, Beck, apare pe hîrtie velină. Apare de 2 ori de lună și costă 25 lei pe an. Căprinde lucrări literare și diferite cestiuni relative la Israeliți.

Școla rurală, (apare în Craiova). No. 7 cuprinde *Discursul Dlui D. Sturza; conducătorul abcedarului, un mic metod de predarea rugăciunilor. Mulțumiri.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Redacția.

Buletinul oficial

I. *Cărți didactice.* In Monitorul oficial No. 198, de joi, 4 curent, Ministerul Cultelor și instrucției publice a publicat decisiunea prin care aprobă pentru cinci ani cărțile didactice pentru școlile primare și pentru cele secundare, dar numai cărțile de partea literară. — In Monitorul oficial No. 204, de la 12 curent, se vede aprobarea geografiei județului Dâmbovița, făcută de D-l Condurățenu. De asemenea și planul orașului Târgoviștea.

II. *Recompensă națională.* La 3 curent, camera deputaților a votat o recompensă națională pentru marele bărbat de stat român Mihail Cogălnicenu de două mii lei, pe lună, iar după mórtea sa familia va primi numai una mie lei. pe lună. Afară de acesta i a mai votat 15 mii de lei ca să aibe cu ce să se caute de bóla de care suferă greú de tot.

În Monitorul oficial No, 203, de la 11 curent, s'a publicat legea votată de cameră pentru plata din casa statului a datoriei marelui cetățen român C. A. Rosetti și care datorie se urcă la 70.000 de lei-

III. *Inaugurarea localului de liceu din Brăila*, s'a făcut duminică, 7 curent, de către D-l D. Sturza, Ministrul școlilor, însoțit de D-l Sp. Haret și de D-l D. Laurian, în prezența D-lui Sc. Trăsnea, prefectul Brăilei, a primarului și a unui public numeros- Intre discursurile pronunțate cu această ocazie al D-lui At. Popescu, directorul liceului, merită o deosebită atențiune.

IV. *Numire de revisori școlari*. D-l Titu Mărdărescu, director de școlă în Iași, se numește revisor-școlar al jud. Némțu, în locul D-lui Bucurescu care nu s'a prezentat la post.

V. *Solemnitatea aniversării zilei de naștere a M. S. Reginei*. — Miercuri, 17 curent, M. S. Regina a implinit 43 de ani (născută în 1843, Decembrie 17), de la naștere; de aceea M. S. a ordonat să se de o reprezentare, ziua nu s'era, la teatrul național, pentru școlarii din școlile publice și particulare, la care reprezentare au fost primiți preste o mie de școlari de ambe sexe. M. Sa a asistat de la început și pînă la fine. Dacă lăudăm pe M. Sa pentru această atențiune dată școlilor, apoi pe direcția teatrelor departe de a o lăuda, ar trebui din contra să-i observăm pentru alegerea pieselor. Auțiți ce piese a pus să se reprezinte pentru copii? *Ştregarul Parisului*. Fie că n'a fost de loc înmerită piesa asta, diceau școlarii cu pudore, alții roșiaș.

VI *Catedre vacante*. — La 20 Iuniu, 1887, se va ține concurs pentru ocuparea catedrei de pedagogie și filosofie la esternatul secundar No. 2, din București și la extern din Craiova, conform condițiilor publicate în Monitorul of. No. 1, de la 2 Apriliu, 1885.

VII, *Relativ la permutările învățătorilor*. Ministerul școlilor cere revisorilor ca cererile învățătorilor pentru permutare să fie legalisste de primăria respectivă și apoi adresate D-lor revisori-școlari-

VIII. *Proiectul de lege asupra școlilor* se află publicat în suplimentul Monitorului of. N 203, din 11 curent. dimpreună cu desbaterile și modificările consiliului general de instrucțiune publică.

IX. *Patru arhieriei noi.* Sînt patru locuri vacante de arhieriei, căci unul a murit  i trei s'au ales episcopi, deci urm z  să se hirotonisesc  din nou patru arhieriei. In asemenea cas, legea prescrie ca pentru fie-care loc vacant de arhieriei sinodul s'al g  trei persoane  i guvernul să ia una din acele persoane. In cazul de fa a, fiind patru locuri de arhieriei, sinodul a recomandat guvernului dou -spre-dece persoane, între cari s'af  patru doctori în teologie, un licențiat în teologie, trei seminaristi cu 7 clase  i 4 seminaristi numai cu c te patru clase seminariale. Ei bine, guvernul a luat din aceşti recomandaţi un doctor în teologie, un licențiat în teologie, un seminarist cu 7 clase  i unul din cei numai cu patru clase. Aceştia au drept să fie aleşi Episcopi la vacan a. Deci pe viitor vom av  episcopi numai cu 4 clase seminariale, adică cu mult mai proşti decât cei mai proşti episcopi ce au fost în trecut, pe c nd noi aspirăm la ridicarea clerului. Ce va put  face un episcop cu 4 fie chiar  i cu 7 cl. seminariale? — Nimic alt decât petreceri. — Apoi să nu disperă de ori-ce progres în ac st  tar ? — C nd nu s'ar fi găsit omeni  nv taţi  i cu titluri, datoria guvernului era să trimită în străinatate tineri seminaristi ca să înveţe teologia, dacă facultatea nóstră de teologie nu p te produce nimic,  i să nu fi făcut arhieriei ignoranţi. Să sperăm însă că simţul patriotic se va deştepta p n  la o nouă vacantare de episcop  i se va face alegerea din cei mai  nv taţi.

Redacţia.

Semne bune pentru Industria română

Comerţul României  n 1885. — Ministrul de finance publică un tablou de mişcarea comerţului României cu ţerile streine în anul 1885, comparat cu 1884.

După acest tablou, importaţiunile în 1885 se cifr z  la 268,539,150 lei contra 294,986,273 în 1884, adică cu o diferen a în minus de 26,447,123 lei. Exportaţiunile figur z  în 1885 cu suma de lei 247,968,201 contra 184,115,542 în 1884, adică cu 63.852,659 lei mai mari de c t în 1884.

Ast-fel, pe când în 1884 importațiunile covârșeau exportațiunile noastre cu 110 milioane 870,073, în anul 1885 ele nu le mai covârșesc de cât cu 20,570,949 lei. Prin urmare rezultatul anului 1885 se presintă cu exportațiune de 63,851,659 lei mai mare de cât cea din anul 1884, și cu o importațiune de 26,447,123 lei mică de cât cea ce s'a efectuat în 1884. Acest rezultat trebuie considerat ca foarte satisfăcător. Diminuarea importațiunilor în 1885 se datorează în mare parte industriilor ce s'au creat în țară, precum este pielăria și curelăria, și din care s'a importat cu 7 milioane aproape mai puțin de cât în 1884 etc.

De vom persista cu curaj și inteligență pe calea creării acelor din industrii care sunt strâns legate cu agricultura noastră apoi numai rămâne îndoială că vom ajunge repede a stabili echilibrul în balanța noastră de comerț, atât de mult sdruncinată în anii din urmă, și a obține ast-fel o situațiune economică prosperă. Dar numai ca noile convenții comerciale să ție sâma de acesta.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O carte recomandabilă profesorilor săi calendarul școlii pe anul 1887.

Fii profesor în sat sau în oraș ai trebuință adese de o carte în care să găsești *legile, regulamentele și dispozițiunile* autorităților superioare relative la școle, sărbătorile, profesorii din totă țara, programele școlilor, diferitele autorități, tarifele poștale, datele statistice și geografice din țară și din afară, prefacerea măsurilor noi în vechi și invers, însfârșit tot ce poate să te intereseze. Ei bine, o ast-fel de cărticică a publicat tipografia frații Göbl din pasagiul român, București, sub numele de *calendarul școlii*, legată frumos și elegant, costând 3 lei în București, iar prin poștă 3 și 25 bani. În această cărticică pe lângă cele menționate se cuprind multe alte lucruri, precum calendarul, casa domnitoare, instituțiunile mai însemnate din țară băile minerale din România. etc etc., iar la sfârșit are foi libere cu orele însemnate, după cea foi liniate p. cataloge, altele pentru notițe școlare, apoi loc pentru notat adrese, cărți, etc. etc. — Vedeți o carte mai mult de cât folositore. Este chiar necesară.

O carte mult așteptată sau dicționarul latino-român de Dl D. Popilian

Orî-ce profesor de clasele gimniacsale, orî-ce școlar care a urmat cel puțin două trei clase gimnasiale, orî-ce părinte care a avut un copil în gimnasiu, în fine orîce persoană cu puțină învătătură știe că limba râmână nu are un dicționar cum se cade pentru limba latină; căci, deși au fost două dicționare latino-române.: unul lucrat de Dl Levadiț altul de Dl Preda. aceste dicționare erau cu totul neîndestulătoare, așa că chiar pentru ântêile clase gimnaisale ele nu esplicau tôte vorbele și multe le esplicau rău, de acea tótă lumea dicea: cum nu se găsește nimeni să facă un dicționar latino-român, cum se cade?— Ei bine, iată că Dl D. Popilian, licențiat în litere și profesor de latinește la liceul din Craiova, a lucrat un dicționar latino-român foarte bun, după cele din urmă lucrări streine și a deschis abonamente. Cine se abonează plătește numai zece lei, iar în urmă va costa mai scump. Abonamentele se primesc la autor în Craiova.

Se află depusă o listă de abonare și la redacția acestei reviste. Amatoriî trebuie să grăbescă, căci se va închide lista.

SFATURI FOLOSITORE

Mâncarea cârnurilor. Cârnurile *albe*, ca de vițel, miel, pui și pește tînăr, convin temperamentelor nervose și stomahurilor puțin energice.

Cârnurile roșii, ca cele de boă, berbece, etc., conțin principii eminent hrănitore, se mistuesc foarte bine și convin în general tuturor temperamentelor.

Unite cu legume aceste cârnuri formeză hrana cé mai bogată și cé mai favorabilă nutrire a corpului.

Cârnurile negre, ca iepurile, mistretul, căpriora etc. sunt foarte escitante, rămân mai mult timp în stomah și desvoltă mai mult caloric, dar sunt mai grele de mistuit ca cele roșii. Ele convin în special temperamentelor limfatice și celor ce au trebuință să cheltuiască multe forțe fisice.

Literatura de Spirit

Deslegarea șaradei D-lui C. Dumitrescu (Stef-Vâlc.), publicată în No. 5.

Acé șaradă însémnă — iar, na, iarna

Personele următore aũ deslegato esact: V. Stegar (Cood); I. Dumitrescu (Ciorile-Brăil), D. Irava (Cotoróia) D-rele Alexandra M., Valerie Gr., Margarita Bas..., D-niř Mih. Vasil., D. Dumit... ři I. Petrescu (toți șese din Bucureřti); Sob... Mincovitz (Iași), V. Ion... (Craiova).

Aritmograful D-luř D. Irava (Cotoróia).

11, 2, 10, 21, 4, 12 Un verb în gerunđiũ.

13, 4, 22, 2, 12, 2, 7, 6 Un oraș în Transilvania

11, 14, 26 Un mare bărbat mort

2, 12, 14, 7 Un riu în Europa

15, 14, 4, 14, 23, 13, 14, 26, 6 O țară în America

6, 26, 8, O culóre.

Inițialele de sus în jos dau numele unui județ din România; iar finalele citite de jos în sus dau numele capitalei aceluia județ.

Șaradă propusă de D-l V. Stegariũ (Corod).

Partea a doua ca ři-ântâi

Sintem nume de femeř,

Ce ne'ntâlnești la Ebrei.

Intregul cuvânt drept citit,

Un regat mare ați găsit.

SPIRIT FRANȚUZESC

- 1) Cine suferă să fie ars ři tot păstrează secretul ?
- 2) Cine trece riuul fără să facă umbră ?
- 3) Ce se đice de 9 ?

4) Cum a-î face să mă scoți dintr'un loc unde n'aș fi intrat nicî-o-dată ?

5) Cu cât îî ieî mai mult cu atât se face mai mare.

6) Ce deosebire este între o rôtă și un avocat ?

7) Ce fac în acelaș timp toți ómenii, tóte femeile și toți copii ?

8) Care e copilul tatălui meu care nu mî-e frate ?

9) Cum aș face să mi se pară postul Paștelui scurt ?

10) Cum se póte citi cu fruct ?

11) Ce se vede odată într'un minut, de 2 orî într'un moment și care nu s'ar puté vedé însé niciodată într'o sută de ani ?

12) Ce face pe femei de o potrivă de frumoșe ?

13) Când intră căinii în biserică ?

Cine póte sa ne ghicéscă ?

Edem Sfina.

CORESPONDENȚA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

D-lui *Miron Dăscălescu*, la Jítia. Ați cerut să fiți abonat la această revistă și vi s'a trimes No. 6; remâne acuma să comunicați, de când vreți să plece abonamentul D-v. adică de la No. 6 ce vi s'a trimis saũ de la No. 1 al acestui an al 2-lé.

D-rei *Zefira . . . Iónce . .*, la *Stefán*... s'aũ primit 20 lei, abon. pe 2 ani. Binevoiti a arăta numerele ce vè lipsesc spre a vi le trimite. Diceți că de când citiți revista noastră v'ați luminat mult și ați câștigat idei noi. Acesta face onóre și D-v. și revistei.

D-lui *Petru Vancu*, la *Maderat, Austr.*... S'a primit lista trimisă de D-v. și baniî notați. Dar nu se póte înțelege, dacă *Școala română*, respective biblioteca școlei, este alt abon. decât al Dv. saũ este tot acelaș ? In interesul respândirii cunoștințelor, consimt la propunerea Dv. relativ la D-na *Codr.* și etă că vè satisfac.

D-lui *N. Dumitrescu*, la *Uda-de-sus*. Primit abon, vi s'a trimis numerile lipsă.

D-lui *N. Martin . . .*, la *Boldești*. Primate abon. amëndoué, multămiri atât p. ele cât și p. vorbele frumoșe.

D-lui *N. Bradea*, (*Căsăpești. Tut*) e de mirare că n'ați primit

ultimele trei numere, dar vi s'au trimis de câte-va zile din nou.

D-lui *Știubeiă*, (Berești). Abon. Dv. primit, dar altul nu. Mulțămesc.

D-lor *R. Belea* (Șerbănești); *I. G. Porumbénu* (Drănc...F.) *C. Măgurénu*, (Chilia-V); *Bine*.

Următoarelor persóne s'aduce mulțămire pentru plata abonamentului: D-nii *At. Stolănescu*, (Perieții) pe anul al 2-lea; *Pădurénu* (Slatina); *N. Dumitr.* (Argeș); *V. Radovič*, (Sucéva); *Iord Ionescu*, (Merii-Petchi); *I. Stoenescu*, (București), acesta pe jum. an; *Drugénu* (București) pe jum. an; D-l *M. Florentiú*, (București) două abonamente pe anul al 2-lea; Preoții *T. Arțărénu*, *Gr. Ionescu*, *Ch. Bidoianu*, (tustrei din Bucureșii, pe câte jum. an); *I. Epurénu*, (Brăila, pe anul al 2-lea întreg): *T. Uzun* (Arțar), pe un an; *P. Christescu*, (Pielea pe 2 ani), *N. Georgescu*, (Brăila pe un an).

Părintelui *Radu (Ghiță.) Ionescu* (Călin... Muscel). e adevărat că s'a primit un mandat postal de 10 lei din Pitești, pe care era scris Pr. Ionescu, Pitești. Se credea a fi un alt abonat din Argeș. Acum constatându-se că sînteți sv, v'am scos dintre cei rei de plată.

D-lui *N. Andr...*, Chiar înainte de recomandăția D-tale, mă decisesem să reproduc acel articol, cea ce însemnă că la bune ne întâlnim. In viitorul număr de sigur. Am înscris acuma și pe noul recomandat.

Pr. *Al. Popescu*. Drama *Geniul frumuseței*, citită de lung timp. Titlul pré pretențios. Ar fi bunicică, dar sfêrșitul trebuie refăcut și completat.

D-lor *Dobrescu* (Mușătești) și *I. Marcău* (Rugi). Cu tot sacrificiul de a scóte acest număr de 4½ cóle în loc de 3 ca de ordinar, n'am putut pune tot ce am voit; căci iată tipograful refusa între altele și misivile în cestiune. Ele se amână, însă nu se refusă.

Aș fi realizat promisia de a vé serie, dacă nu mi ai fi promis, D-le Dobrescu, că ne vom vedé acum în sêrbători.

D-lui *I. P. Lazăr*, profesor în Szilagy-Somlió (Ungaria). Este adevărat că „*educațiunea cé adevărată își ia începutul de la légân*”.

Consimțim la propunerea de a publica lucrări de ale D-v. în revista noastră. Numai sînteți rugat să căutați a vă apropia de stilul și limbajul din România.

Dlui *Aristotel*. Am vădut din cartea poștală ce mi-ai trimis că biblioteca înființată de Dta, pe lângă școla com. Băbeni, unde funcționezi Dta, are 176 broșuri, mai multe hărți, etc și 10 ziare, cea ce este mult pentru un asemenea început. Pe lângă folosul ce ai făcut să tragă satul din é, ar fi bine să stăruiești ca foștii școlari, rămași în com. după terminarea școlei, să se adune în școlă duminicile și sărbătorile și să citească, sub conducerea Dtale. Insfêrșit te laud.

Dlor *I. Niculescu Radu*, (Mihăileni), *M, Pop* (Răducăneni), și *C. N. Beloiu* (Chiliele-Roman) Sînteți înscriși între abonați. Vi se trimit No. 1-7 anul II și o listă de abonament.

Dlui *Sóve Barbescu* (Tătărăi). Vi se trimite de probă acest No. 7. Dacă vă convine binevoiți a vă abona.

Dlui *P. Mușică* (Vlădeni). Nu e loc a se publica cele trimise.

Dlui *I. D. Bădescu* (Boteni). Am vădut recipisa mandatului „*Aurora*“ trebuie mai întéiu revădută.

V. Stegar (Corod-Tecuciú). Abecedarul nostru nu se mai află de loc. Se reîncepuse publicarea lui, dar s'a oprit din lipsa unor clișeuri. Póte pe primă-vară să apară. Dar dacă vreți să vă faceți ideie de el, n'aveți de cât să vă procurați *conductorul* meu atât cât a apărut, care costă 35 bani, la administrația revistei.

D-lui *P. Ghinea*. (Burdușaci-Tec.) acum întéia óră primim înștiințare despre permutarea Dv.; de aceea s'a regulat trimiterea și numerilor 5, 6.

D-lui *V. Radov*. . . (Suc...). Multe din acele proverbe s'aú publicat, altele sînt în Anton Pană, dar are să se alégă din ele. Ar fi de dorit ca să se arate totdeauna scriitorul și cartea din care se culeg asemenea lucrări literare. Cursul de *veterinarie* nu se pote publica, de cât cu condiția, când ar fi cu totul popular: S'aú mai priimit încă două cursuri veterinare cari nu s'aú publicat.

D-lui *Sbarcé* (Viziru). Nu știu ce póte fi cauza că No. 5 și 6 trimise Dlui Butnar, la Brașov, aú fost înapoiate chiar după

ce s'a aplicat pe ele stampila poștei din Brașov. Acum se retrimite.

On. Red. „Școala și familia“. No. 3 și 6 al revistei noastre adresate Dv. ni s'aun înapoiat din Brașov. Acum cu No. 7, le vom retrimete.

D-lui I. Vurtejan, (Măgura). Scrisoarea D-tale mi-a dat mult de gândit, dar la urma urmei, am aprobat pe deplin propunerea și mărturisesc că te ai aflat într'un moment fericit, când ți-a venit această idee, dar numai că e târziu, căci proiectul de lege s'a discutat în secțiile camerei și s'a retipărit. Cu toate acestea voi încerca. În adevăr, puțin, încă foarte puțin, învățătorii sătești ajung la pensie, căci orî nu trăesc așa de mult, orî nu pot duce 30 de ani o sarcină așa de gré; de aceea ar fi drept ca reținerea de 10% ce li se face din lefuri să se depună la casa de economie, de unde să se pótă ridica cu cuvenita dobîndă de învățătorul respectiv numai după ce ar înceta de a mai fi învățător său după mórtea lui de către familia lui: Minunat! vom vedé ce putem face.

D-lui I. Mirea (Socetu-Négu) No. 7 e deja tipărit, afară de corespondență. Decî în cel din urmă. Vē mulțumesc p. concursul ce-mi promiteți. Învățătorii satelor ar trebui să se grăbescă a sustine această revistă care lucră în special pentru binele lor moral, intelectual și material. Sînt deja informat că aveți un bun revisor-școlar, dar mai sînt și alții buni.

Onor, persóne, Gr. Tănăsescu, C. Mărgăritescu și Gr. Costopol, mari proprietari din Muscel, sînt rugați să bine voiască a plăti anu I și al doile; de asemenea D-ra Zoe Petrescu (Leordeni).

Rei de plată: Mihalache Nedelescu (sau Gheorghiu) prof. la Golești-Badi și Preot Niculăescu, prof. la Bârdești amândoi în Muscel.

ERATA

În acest număr, pagina 340 sub rëndul 27 de sus în jos să se noteze (va urma).